

Türkiye'deki Suriyeli Mülteciler Hakkında Sıkça Sorulan Sorular

2017

UNHCR

The UN Refugee Agency

Birleşmiş Milletler Mülteci Örgütü

Türkiye’de sahip olduğunuz haklar, yükümlülükler ve erişebileceğiniz hizmetler hakkında daha fazla bilgi için lütfen BMMYK Danışma Hattı 444 48 68’i arayınız.

YASAL ÇERÇEVE	1
Türkiye’ de geçici koruma altında bulunan Suriyeli mültecilere ilişkin yasal çerçeve	1
Geçici Koruma rejimi nedir ve kimler için geçerlidir?	1
Bir Suriyeli olarak Türkiye’ deki uluslararası koruma başvurusunda bulunabilir miyim?	2
Geçici Koruma rejimi Türkiye’ ye giriş hakkı tanımakta mıdır?	2
Suriye’ den gelen Filistinliler Türkiye’ ye vizesiz girebilir mi?	3
Geçici Koruma başvurusunda bulundum fakat başvurum reddedildi. Bu durumda ne yapmalıyım?	3
Türkiye’ ye düzensiz (yasa dışı) olarak giriş yaptıysam ve bu şekilde kalıyorsam ne yapmalıyım?	3
TÜRK MAKAMLARINA KAYIT	5
Türk makamlarına kayıt olmalı mıyım?	5
Türk makamlarına nasıl kayıt yaptırabilirim?	5
Suriyelilere yönelik veri güncelleme çalışması nedir?	6
Türk makamlarından mülteci olarak koruma talep etmek istemiyorum. Türkiye’ de başka bir şekilde bulunma imkânım var mı?	10
Türk makamlarından Geçici Koruma talep ettim ancak talebim kabul edilmedi. Ne yapmalıyım?	10
Türk makamları tarafından kayıt altına alınmam başka ülkelere iltica imkânımı etkiler mi?	10
Mülteci kamplarına/geçici barınma merkezlerine nasıl yerleştirilebilirim?	10
HAREKET ÖZGÜRLÜĞÜ	11
Kayıt altına alınan Geçici Koruma faydalanıcısı Suriyeliler Türkiye içerisinde diledikleri gibi seyahat edebilirler mi?	11
Geçici Koruma faydalanıcısı bir Suriyeli olarak Türkiye’ de kayıt olduğum/ikamet ettiğim ili değiştirebilir miyim?	11
Kayıt olduğum ilde ikamet etmiyorsam hangi durumlarla karşılaşabilirim?	11
Geçici Koruma altındayken Türkiye’ ye giriş-çıkış yapabilir miyim?	12
GEÇİCİ KORUMA REJİMİ ALTINDAKİ SURİYELİLERİN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ	13
Geçici Koruma kapsamında haklarım nelerdir?	13
Türkiye’ de ikamet ettiğim süre içerisinde yerine getirmem gereken herhangi bir görev veya yükümlülük var mıdır?	13
EĞİTİM	14
Geçici Koruma altındaki Suriyeli çocuklar Türkiye’ deki eğitim hizmetlerinden yararlanabilirler mi? Yararlanabilirlerse, nasıl?	14
Mülteci öğrenciler Türkiye’ de tamamladıkları eğitim-öğretim döneminin sonunda karne alabilirler mi?	16
Mülteci öğrenciler Türkiye’ de tamamladıkları eğitimin sonunda mezuniyet belgesi alabilirler mi?	16
Geçici Koruma faydalanıcısı Suriyelilerin üniversitelere erişim imkânı	16
Türkiye’ deki üniversitelere kayıt olabilmek için gereken şartlar	17

Suriyeli öğrencilere Türkiye <u>dışında</u> eğitim almaları için sağlanan burs imkânları	19
Çevrimiçi (online) dersler ve eğitim programları	19
Güneydoğu Anadolu Bölgesi' nde faaliyet gösteren gayri resmi üniversiteler	19
Suriye' deki okul ya da üniversitelerden alınan belgelerin Türkiye' de tanınması	20
Üçüncü bir ülkeye yerleştirilmek isteyen bir mülteci çocuğun Türkiye' deki okullara kayıt olması neden önemlidir?	20
Türkiye' de geçici koruma faydalanıcısı Suriyeliler için beceri geliştirme ve mesleki eğitim imkanları	21
Mülteciler ve mülteci çocuklar için Türkçe öğrenmek neden önemlidir?	21
Suriyelilere yönelik dil eğitimi programları	22
TOEFL sınavına Türkiye' de girmek isteyen Geçici Koruma faydalanıcısı Suriyelilere yönelik usuller	22

GEÇİM KAYNAKLARI 25

Geçici Koruma altındaki bir Suriyeli olarak Türkiye' de yasal olarak çalışabilmem için gereken şartlar nelerdir?	25
Geçici Koruma altındaki kişilerin çalışma izni alabilmeleri için gereken belgeler nelerdir?	25
İstihdam kotası nedir? Nasıl uygulanır?	26
Mevsimlik işçilere yönelik herhangi bir istihdam kotası var mıdır?	26
Geçici Koruma faydalanıcısı Suriyeliler kendi işlerini kurabilirler mi?	26
Türkiye' deki Geçici Koruma faydalanıcısı Suriyelilere yönelik beceri geliştirme ve mesleki eğitimi imkanları nelerdir?	27
Türkiye' de banka hesabı (TL veya döviz hesabı) açabilir miyim?	28
Banka işlemleri ile yurt dışına para gönderebilir veya yurt dışından para alabilir miyim?	28

SAĞLIK, PSİKOLOJİK, SOSYO-EKONOMİK, TIBBİ HİZMETLER VE DESTEK 29

Geçici Koruma altındaki tıbbi bakıma ihtiyaç duyan Suriyelilere yönelik destek hizmetleri nelerdir?	29
Psikolojik sorunlar yaşıyorum. Bu hususta yardım alabilir miyim?	30
Sağlık sorunları yaşıyorum. Türkiye' de sağlık hizmetleri ücretli midir?	30
Sağlık hizmetlerine nerede ve nasıl erişebilirim?	30
Engelli bir birey olarak nereden yardım alabilirim?	30
Yaşlı bir insanım ve Türkiye' de herhangi bir kişiden destek almıyorum. Herhangi bir yardım alabilir miyim?	31
Kadın, erkek, transseksüel olmam ve/veya cinsel ya da toplumsal cinsiyete ilişkin kişisel yönelimlerim nedeniyle cinsel ve/veya ekonomik ve/veya psikolojik ve/veya fiziksel şiddete maruz kaldım veya bu nedenlerden dolayı risk altındayım. Bu hususta herhangi bir destek alabilir miyim?	31
İlgili makamlara bir şiddet olayını bildirdikten sonra ne olur?	32
Kadın sığınma evleri, cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddet mağdurları için ne tür yardımlar sunmaktadır?	32
Güvenlik sorunu yaşıyorum ve yardıma ihtiyacım var.	33

Geçici Koruma faydalanıcısı Suriyelilerin Türkiye’ de herhangi bir suç mağduru olmaları halinde destek alabilmek için başvurabilecekleri makamlar nelerdir? 33

Geçici Koruma altındaki bir Suriyeli olarak Türkiye’ de sosyal yardımlardan yararlanabilir miyim?34
BMMYK, Geçici Koruma faydalanıcısı Suriyelilere yönelik herhangi bir mali destek sağlamakta mıdır? 34

ÇOCUKLAR 35

Geçici koruma faydalanıcısı Suriyeli refakatsiz mülteci çocuklara ilişkin mevcut destek mekanizmaları nelerdir? 35

18 yaşın altındayım ve Türkiye’ de yalnız yaşıyorum. Ne yapabilirim? 35

Bir çocuk kurumuna ya da kamplarda çocuklara ayrılmış bir birime yerleştirildim. Fakat burada kalmak istemiyorum. Bana yardımcı olur musunuz? 35

ADLİ YARDIM 36

Kayıtlı bir Suriyeli olarak nereden hukuki destek/adli yardım alabilirim? 36

BMMYK’ IN ROLÜ 37

BMMYK Türkiye, Suriyelileri kayıt altına alıyor mu? 37

BMMYK Türkiye Temsilciliği’ nin, Geçici Koruma faydalanıcısı Suriyelilere koruma sağlanması hususundaki rolü nedir? 37

BMMYK Türkiye Temsilciliği tarafından hangi yardımlar sağlanmaktadır? 38

YERLEŞTİRME 39

BMMYK Türkiye Temsilciliği, Geçici Koruma faydalanıcısı Suriyelilerin üçüncü ülkelere yerleştiriyor mu? 39

Yerleştirme için başvuru yapılabilir mi? 39

Yerleştirme değerlendirmesi için seçilirim, hangi adımlar atılacaktır? 40

Yerleştirme mülâkatı sonrasında ortalama bekleme süresi ne kadardır? 40

Hâlihazırda üçüncü ülkeye yerleştirme dosyası sunulmuşsa, bu dosyaya sonradan yeni kişiler eklemek mümkün müdür? 40

Yerleştirme usulleri bakımından uzun bir bekleme süresi olan bir mültecinin dosyasını hızlandırmak mümkün müdür? 40

Bir mülteci, çıkış izni için gereken işlemleri nasıl takip etmelidir? 41

Başvurusunun yerleştirme ülkesi tarafından reddedilen bir mülteci ne yapabilir? 41

Başvurunun reddedilmesinin ardından yine de yerleştirme umudu var mıdır? 41

Bazı kişilere para verdiğim takdirde başvurumun kabul edileceği söylendi. Bu doğru mudur? 41

Bazı aile üyelerim Suriye’ de ya da başka bir ülkelerde. Onlarla yeniden bir araya gelebilir miyim? 43

GÖNÜLLÜ GERİ DÖNÜŞ 45

İstersem Suriye’ ye geri dönebilir miyim? 45

MEDENİ HUKUKA İLİŞKİN HUSUSLAR 46

Türkiye’ de resmi olarak evlenebilir miyim? İki mültecinin ya da bir mülteci ile bir Türkiye vatandaşının evlenmek istemesi durumunda Türkiye’ de hangi yasa geçerlidir?	46
Türkiye’ deki birçok mülteci dini ve/veya geleneksel yöntemlerle evlenmektedir. Türkiye’ de resmi olarak evlenmek gerekli midir?	46
Türkiye’ deki yasal evlilik yaşı kaçtır?	46
Türkiye’ de 18 yaşın altında herhangi bir kişi evlenebilir mi? Eğer evlenebilirse, nasıl?	46
Yasal evlilik yaşının altındaki bireylerin gayri resmi evlilik yapması halinde Türk yasalarına göre uygulanması gereken yasal yaptırımlar var mıdır?	46
Türkiye’ de evliliğe ilişkin diğer şartlar nelerdir?	47
Bazı ülkelerde çok eşliliğe izin verilmektedir. Bu durum Türkiye’ de de geçerli midir?	47
Türkiye’ de evlilikler nasıl gerçekleştirilir?	47
Evlenebilmek için ilgili kurumlara hangi belgeleri ibraz etmem gerekir?	47
‘Bekârlık belgesi’ ni nasıl alabilirim?	48
Bu belge mültecilerin beyanlarına göre hazırlanacağı için, menşe ülkemde gerçekleştirdiğim evlilikleri gizleyerek Türkiye’ de yeniden evlenirsem ne olur?	48
Türk yasalarına uygun bir şekilde evlendikten sonra ilgili kurumlara başka bir bildirimde bulunmak gerekir mi?	48
Evlilik usullerine ilişkin nereden bilgi alabilirim?	48
Boşanma için gerekli usuller nelerdir? Boşanma usullerine ilişkin ihukuki destek alabilir miyim?	49
Menşe ülkemde yaptığım evliliği gösteren evlilik belgesine sahip olmadığım takdirde boşanma işlemlerinde sorun yaşar mıyım?	49
Menşe ülkelerinde dini nikâh kıyan mülteciler Türkiye’ de boşanabilir mi?	49
Bazı aileler kaçış sırasında birbirlerinden ayrı düşmüştür ve bazı durumlarda eşlerden biri menşe ülkede ya da üçüncü bir ülkede ikamet ediyor olabilir ya da eşlerden herhangi birinin nerede bulunduğu ile ilgili bilgilere ulaşamayabilir. Bu tür durumlarda Türkiye’ de bulunan diğer eş boşanma davası açabilir mi?	50
Mahkeme boşanma kararı verdikten sonra, kararı ilgili diğer makamlara bildirmeli miyim?	50
Boşanma usulleri ile ilgili nereden bilgi alabilirim?	50
Türkiye’ de doğan çocukların kayıt altına alınması neden önemlidir?	50
Yeni doğan çocuğumu nasıl ve nereye kaydettirebilirim?	51
Doğum kaydı için Nüfus Müdürlüklerine hangi belgeleri ibraz etmeliyim?	51
Doğumun gerçekleştiğini İl Göç İdaresi Müdürlüklerine bildirmem yeterli değil midir?	51
Çocuk evlilik dışı bir ilişkiden doğarsa, kayıt altına alınabilir mi?	51
Türkiye’ de doğan ve Nüfus Müdürlüğüne kaydettirilen bir mülteci çocuğun doğum belgesine sahip olması çocuğun Türk vatandaşı olmasını sağlar mı?	51
Türkiye’ de doğan bir mülteci çocuğun kaydı Nüfus Müdürlüğü’ ne yapılırsa, çocuk doğum kaydı ile birlikte Türk vatandaşlığı alacak mı?	52
Doğum kaydına ilişkin nereden bilgi alabilirim?	52

DOLANDIRICILIK EYLEMLERİ

53

Özel mesajlarımı, şikâyetlerimi ve geri bildirimlerimi BMMYK’ ya nasıl iletebilirim?

53

DiğER HUSUSLAR

54

Tercüman desteğine ihtiyacım var. Ne yapmalıyım?

54

Sahip olduğum haklara ve yardımlara ilişkin nereden daha fazla bilgi alabilirim?

54

YASAL ÇERÇEVE

Türkiye’ de geçici koruma altında bulunan Suriyeli mültecilere ilişkin yasal çerçeve

22 Ekim 2014 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu, Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun 91. Maddesi uyarınca Geçici Koruma Yönetmeliğini yayımladı. Geçici Koruma Yönetmeliğinin Geçici 1. Maddesine göre bu yönetmelik Suriye vatandaşlarının yanı sıra Suriye’ den gelen vatansız kişileri ve mültecileri kapsamaktadır. Suriye’ deki olaylar nedeniyle 28 Nisan 2011 tarihinden itibaren Türkiye’ ye gelen söz konusu şahıslar Geçici Koruma altına alınır.

Yönetmeliğe aşağıdaki adres üzerinden ulaşabilirsiniz:

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/10/20141022-15-1.pdf>

Geçici Koruma rejimi nedir ve kimler için geçerlidir?

Türk Hükümeti tarafından oluşturulan Geçici Koruma Rejimi, sınırlardan geçiş yapan ani ve çok sayıda mülteci ile ilgilenmeye yönelik uluslararası standartlara uygundur.

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, Geçici Koruma dâhil Türkiye’ deki iltica usullerine yönelik sorumlu kurumdur.

Geçici Koruma rejimi kapsamında, Suriye’ den gelen ve Türk makamlarından koruma talep eden Suriye vatandaşlarının, mültecilerin ve vatansız kişilerin normal şartlar altında Türkiye’ ye girişlerine izin verilmeli, bu kişiler Geçici Koruma altına alınmalıdır. Ayrıca kendileri talep etmedikleri sürece ülkelerine geri gönderilmemelidir.

Geçici Koruma rejimi altında, Geçici Koruma faydalanıcılarına, daha kalıcı bir çözüm bulunana kadar Türkiye’ de yasal olarak kalma, ülkelerine zorla geri göndermelerine karşı koruma, öncelikli ihtiyaçların karşılandığı ilk kabul hizmetlerinden yararlanabilme dâhil koruma ve destek hizmetleri sağlanır.

Suriye Devletine ait herhangi bir kimlik belgesine sahip olmayan kişiler de dâhil olmak üzere, koruma talebinde bulunan tüm Geçici Koruma faydalanıcısı Suriyeliler, Geçici Koruma Yönetmeliğinin ilgili maddeleri¹ gereğince Türk makamları aksini belirtmedikçe, Geçici Koruma Rejimi kapsamında değerlendirilecektir.

Kamplarda ya da kamp dışı alanlarda ikamet ediyor olmalarına bakılmaksızın, Geçici Koruma faydalanıcılarına tanınan haklar sağlık ve eğitim hizmetleri, sosyal yardımlar ve iş piyasasına erişim dâhil olmak üzere bir dizi hakkı, hizmeti ve yardımı kapsayan Geçici Koruma Yönetmeliği altında sıralanmıştır.

¹ Geçici Koruma Yönetmeliği 8. Madde

Eğer korunma talep etmek istiyorsanız, Geçici Koruma rejiminden faydalanma talebinizi Türkiye Cumhuriyeti Göç İdaresi Genel Müdürlüğü' ne ya da İl Göç İdaresi Müdürlükleri' ne iletmeniz gerekmektedir.

Bir Suriyeli olarak Türkiye' deki uluslararası koruma başvurusunda bulunabilir miyim?

Geçici Koruma Yönetmeliğine göre (Madde 16 ve Geçici Madde 1), Geçici Koruma kapsamında olan Suriyelilerin (Suriye' de yaşanan olaylar nedeniyle 28 Nisan 2011 tarihinden itibaren Suriye' den Türkiye' ye gelen Suriyeliler, vatansız kişiler ve mülteciler) bireysel uluslararası koruma başvurusunda bulunmuş olsalar bile, Geçici Koruma kapsamında oldukları süre boyunca başvuruları değerlendirmeye alınmayacaktır. 28 Nisan 2011 tarihinden önce uluslararası koruma başvurusu yapan kişiler ise talep etmeleri durumunda Geçici Koruma rejimi kapsamında değerlendirilecektir.

Geçici Koruma rejimi Türkiye' ye giriş hakkı tanımakta mıdır?

Türkiye' ye giriş Türk makamları idare edilmektedir. Tüm sınır kapıları ve sınır geçiş noktaları (kara, hava ve deniz limanları) münhasıran Türk makamları tarafından yönetilmektedir. Değişen güvenlik şartları nedeniyle sınırlardaki kontrollerin oldukça sıkı tutulması göz önüne alındığında, Suriyelilerin hangi sınır kapılarından ya da geçiş noktalarından ülkeye girebilecekleri Türk makamlarınca belirlenmektedir.

Normal şartlarda Suriye pasaportu hamilleri açık kara sınırları üzerinden Türkiye' ye vizesiz giriş hakkına sahiptir. Ocak 2016 tarihinden itibaren, üçüncü ülkelerden Türkiye' ye hava veya deniz sınırlarından giriş yapan Suriyelilerin ülkeye kabul edilmeleri için geçerli bir pasaporta ve vizeye sahip olmaları gerekmektedir. Geçerli bir pasaport ya da vizeye sahip olmayan kişiler geldikleri üçüncü ülkelere geri gönderilebilir.

Suriyelilerin açık sınır geçiş noktalarından Türkiye' ye pasaportsuz girişleri Türk makamları tarafından sıkı bir şekilde kontrol edilmektedir ve geçişler genellikle acil tıbbi ihtiyaç durumları ve aile birleşimleri ile sınırlı tutulmaktadır.

BMMYK serbest giriş konusunda Hükümet nezdinde savunuculuk yapmaya ve yasa dışı giriş yöntemlerine başvuran Suriyelilerin karşılaşılabilecekleri tehlikelere dikkat çekmeye devam etmektedir.

Suriye' den ya da (geçerli bir vizeye sahip olarak) üçüncü bir ülkeden Türkiye' ye kabul edildiğiniz/edilerseniz, Türk makamlarından sağlanan Geçici Koruma talep etme ve bu korumadan faydalanma hakkına sahip olacaksınız. Eğer ülkeye yasa dışı yollardan giriş yaptıysanız İl Göç İdaresi Müdürlüklerine kayıt olarak Türkiye' deki statünüzü yasallaştırabilirsiniz (ilgili hususlar için lütfen bakınız: **Türkiye' ye düzensiz (yasa dışı) olarak giriş yaptıysam ve bu şekilde kalıyorsam ne yapmalıyım?**)

Suriye’ den gelen Filistinliler Türkiye’ ye vizesiz girebilir mi?

Kural olarak, Suriye’ den Türkiye’ ye giriş yapmak isteyen Filistinliler, Geçici Koruma Yönetmeliği altında Suriyeliler için uygulanan kurallara tabi tutulmaktadır. Suriye üzerinden Türkiye’ ye giriş yapmak isteyen Filistinlilerin, Geçici Koruma Yönetmeliği kapsamında Suriyeliler için sağlanan korumadan faydalanmaları sağlanmaktadır. Türkiye’ ye üçüncü ülkelerden gelerek hava ya da deniz sınırları üzerinden giriş yapan Filistinlilerin, Suriyelilere uygulandığı gibi, geçerli bir pasaporta ve vizeye sahip olmaları gerekmektedir. Bugüne kadar gerçekleştirilen uygulamalar doğrultusunda geçerli bir vizesi olmayan kişiler geldikleri üçüncü ülkeye geri gönderilebilirler.

Suriye’ de bulunmuş olan ancak üçüncü bir ülkeden gelen Filistinliler de dâhil olmak üzere, mülteciler ve vatansız kişiler Geçici Koruma kapsamına alınabilirler. Bununla birlikte, Türk makamları bu kişileri Geçici Koruma yerine uluslararası koruma başvuruları kapsamında da değerlendirebilir.

Geçici Koruma başvurusunda buldum fakat başvurum reddedildi. Bu durumda ne yapmalıyım?

22 Ekim 2016 tarihinden önce, (Suriye dışında) üçüncü bir ülke üzerinden Türkiye’ ye giriş yaptıysanız ve Türk makamlarından Geçici Koruma talep ettiyseniz, ülkeye üçüncü bir ülke üzerinden giriş yapmış olduğunuz için başvurunuz reddedilmiş olabilir. Ancak Türk makamları belirtilen tarihten itibaren üçüncü ülkelerden gelerek Türkiye’ ye giriş yapan Suriyelilerin Geçici Koruma taleplerini de değerlendirmeye başlamıştır. Bu nedenle, lütfen bulunduğunuz şehirdeki İl Göç İdaresi Müdürlüğüne tekrar başvurunuz.

Eğer yukarıda belirtilen usulusulleri yerine getirdiyseniz ve Geçici Koruma talebiniz Türk makamları tarafından tekrar reddedildiyse, Türk makamları geçmişiniz ya da kimliğiniz ile ilgili farklı endişeler taşıyor olabilir. Bu durumda talebinizin reddedilmesine ilişkin gerekçeyi öğrenebilmek amacıyla gerekli ihukuki yardımdan/adli yardımdan faydalanma hakkına sahipsiniz (lütfen aşağıdaki **“Bir Suriyeli olarak nereden hukuki destek/adli yardım alabilirim?”** bölümüne bakınız) ve/veya Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu uyarınca Türkiye’ de yaşayan herhangi diğer bir yabancı gibi, ikamet izni başvurusunda bulunabilirsiniz. İkamet izninizin olması ülkenize geri gönderilmekten korunma ve sağlık hizmetlerinden ücretsiz faydalanma gibi Geçici Koruma rejimi kapsamındaki hakları tanımaz. Bu hususta gerekli yardımı İl Göç İdaresi Müdürlükleri’ nden alabilir ve/veya izlemeniz gereken adımlar hakkında bilgi almak için BMMYK’ ya başvurabilirsiniz.

Türkiye’ ye düzensiz (yasa dışı) olarak giriş yaptıysam ve bu şekilde kalıyorsam ne yapmalıyım?

Geçici Koruma rejiminden faydalanmak üzere Türkiye’ ye yasa dışı yollardan giriş yapan ya da ülkede kayıt dışı bir şekilde ikamet eden kişiler, ülkeye giriş sırasında Türk makamları tarafından tespit edilmeleri ya da makul bir süre içerisinde Türk Makamlarına giderek ülkeye yasa dışı yollardan giriş yapma ve ülkede kayıt dışı bir şekilde ikamet etmelerine ilişkin geçerli bir mazeret belirtmeleri halinde hiçbir şekilde cezalandırılmazlar (örneğin;

idari para cezasına çarptırılmazlar). Bu nedenle, Türkiye' ye yasadışı yollardan giriş yaptıysanız, mümkün olan en kısa sürede Türk makamlarına kayıt yaptırmalı ve ülkeye giriş sırasında ve ülkede ikamet ettiğiniz süre içerisinde neden izinsiz yöntemlere başvurmak zorunda kaldığınızı belirtmelisiniz.

© Sara Bergamaschi/ UNHCR

TÜRK MAKAMLARINA KAYIT

Türk makamlarına kayıt olmalı mıyım?

Türkiye Cumhuriyeti Devleti, Türkiye sınırları içerisinde yürütülen koruma hizmetinin temel uygulayıcısıdır. Bu nedenle, Türkiye’ deki haklarınızı güvence altına alabilmek için Türk makamlarına kayıt yaptırmanız oldukça önemlidir. Türkiye’ de yasal kalışınıza yönelik hukuki dayanağı oluşturduğu için kayıt işlemi, Türkiye’ deki yabancıların yerine getirmesi gereken önemli bir yükümlülüktür ve kamu hizmetlerinden faydalanmaya imkan verir. Kayıt işlemi ülkenize zorla geri gönderilmeye karşı sizi korumaktadır.

İlgili makamlara başvurarak kayıt olmayan Suriyeliler, Türkiye Cumhuriyeti tarafından sağlanan sağlık, eğitim, sosyal yardım ve iş imkânı gibi hiçbir hizmet ya da yardımdan faydalanamaz. Eğer kayıt yaptırmazsanız, BMMYK, diğer BM kuruluşları ve STK’ ler de şahsınıza yönelik yardım faaliyetlerinde engellerle karşılaşacaktır. Bu nedenle, tüm Suriyelilerin Türk makamlarına başvurarak kayıt olmaları oldukça önemlidir.

Türk makamlarına nasıl kayıt yaptırabilirim?

Türkiye’ de Geçici Koruma faydalanıcısı Suriyelilerin kayıtları Türk makamları tarafından alınmaktadır. Geçici Koruma Yönetmeliği, Geçici Koruma rejimi kapsamında kişilerin kayıt işlemlerine yönelik sorumluluğu açıkça Göç İdaresi Genel Müdürlüğü’ ne vermektedir. Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu uyarınca kurulan Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, İçişleri Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren ulusal iltica kurumudur.

Suriyelilerin kayıt işlemleri, birkaç il haricinde, Türkiye’ nin her yerinde gerçekleştirilmektedir. Kayıt olmak istediğiniz şehirdeki İl Göç İdaresi Müdürlüğü’ ne başvurmanız gerekmektedir. Kayıt işlemleri sırasında kimliğinize ilişkin doğru bilgiler belirtmeniz, Suriye makamlarından aldığınız ilgili tüm belgeleri varsa ibraz etmeniz ve Türk makamları ile işbirliği yapmanız beklenmektedir. Eğer Suriye makamları tarafından verilen hiçbir belgeye sahip değilseniz, makamlar kayıt işlemlerinizi şahsi beyanınıza göre gerçekleştirecektir. Kayıt işlemleri sırasında tercümana ihtiyaç duyduğunuz takdirde lütfen İl Göç İdaresi Müdürlüğü’ den haklarınız doğrultusunda sizin için ücretsiz olarak bir tercüman görevlendirilmesini talep ediniz.

Kayıt işlemleri bulunan ilde gerçekleştirilir.

2016 yılı başı itibarıyla, Türkiye’ de koruma talebinde bulunan Suriyelilerin, Geçici Koruma faydalanıcısı olarak kayıt yaptırmalarından önce Türk makamlarına ön kayıt yaptırmaları gerekmektedir. Ön kayıt sırasında başvuru sahiplerinin kişisel bilgileri, iletişim bilgileri, parmak izleri ve fotoğrafları gibi bilgi ve veriler Emniyet Müdürlüğü Yabancılar Polisi tarafından alınmaktadır. Kayıt işlemlerinin yapıldığı adres/yer ile ilgili, bulunduğunuz şehirdeki İl Göç İdaresi Müdürlüğü’ nden bilgi alabilirsiniz.

Ön kayıt sırasında, İl Göç İdaresi Müdürlüğü tarafından şahsınıza bir ön kayıt belgesi verilecektir. Bu belge ile birlikte 30 gün içerisinde ilgili İl Müdürlüğüne giderek Geçici Koruma Kimlik Belgenizi almanız gerekmektedir.

Ön kayıt belgesi ülke içerisinde yasal olarak kalma hakkına sahip olduğunuzu göstermektedir ve ücretsiz olarak verilmektedir.

Söz konusu 30 günlük süre içerisinde güvenlik taraması işlemlerinin tamamlanması öngörülmektedir. Fakat bu süre, başvurduğunuz İl Göç İdaresi Müdürlüğünde yaşanabilecek yoğunluk ve/veya başvuru sahibine ilişkin kişisel durumlar nedeniyle uzayabilir. Suriyelilerin ön kayıt süresi içerisinde acil sağlık hizmetlerinden faydalanma hakları bulunmaktadır. Eğer kaydı yapılması gereken yeni doğan bir bebeğiniz varsa, geçerli bir doğum raporu ya da belgesi ibraz etmeniz halinde Geçici Koruma Kimlik Belgesinin hazırlanması sürecinde bebeğinize öncelik tanınacaktır.

Güvenlik taramasından geçemediğiniz takdirde İl Göç İdaresi Müdürlüğü tarafından bir mülakata tabi tutulacaksınız. İl Göç İdaresi Müdürlüğü, Geçici Koruma haricinde tutulan kişilerle ilgili, kişiye özel karar verir. Tüm idari kararlara mahkemede itiraz edilebileceği gibi, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından alınan karar da hukuki yollardan temyize götürülebilir (Bkz. **Türkiye' ye düzensiz (yasa dışı) olarak giriş yaptıysam ve bu şekilde kalıyorsam ne yapmalıyım?**).

Güvenlik taramasından başarıyla geçen başvuru sahipleri adına Geçici Koruma Kimlik Belgeleri düzenlenecektir ve söz konusu şahıslar Geçici Koruma Yönetmeliği uyarınca belirlenen hak ve hizmetlerin tamamından yararlanma hakkı kazanacaktır. Yukarıda da belirtildiği gibi, bu süreçteki bekleme süresi mültecinin bulunduğu şehir ve ilgili makama yapılan başvuru sayısı gibi hususlara bağlı olarak değişiklik gösterebilmektedir.

Kamp alanlarında ikamet eden mültecilerin kayıt işlemleri, tüm kamp alanlarında bulunan kayıt tesisleri aracılığıyla Göç İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilmektedir.

Türkiye' de Geçici Koruma faydalanıcısı tüm Suriyeliler, Suriye' ye zorla geri dönüşten korunmaktadır. Kimse kendi rızası olmadan Suriye' ye gönderilemez.

Suriyelilere yönelik veri güncelleme çalışması nedir?

- **Veri güncelleme nedir?**

Veri güncelleme, ilgili makamların, bu durumda Türk Hükümetinin, kayıt sürecinde şahsınız ve ailenizle ilgili alınan bilgilerin güncellenmesi, dosyanıza yeni verilerin eklenmesi, eksik bilgilerin tamamlanması ve Suriyeli bir mülteci olarak Türkiye' de sizler için sağlanan hizmetlere ve yardımlara erişim hakkında güncel ve yararlı bilgilerden faydalanmanız için başvurduğu bir yöntemdir. Türk Hükümeti tarafından yapılan ilk kayıt işleminin ardından, doğum, ölüm, evlilik, boşanma, bazı aile üyelerinin Türkiye' yi terk etmesi gibi hadiseler meydana gelmiş ya da ihtiyaçlarınız, adres ve iletişim bilgileriniz değişmiş olabilir. Veri güncelleme süreci bu değişikliklerin kayıt altına alınması açısından oldukça önemlidir ve bu şekilde Hükümet ve diğer hizmet sağlayıcılar şahsınıza daha iyi hizmet sunabilecektir. Bunun yanı sıra iletişim bilgilerinizin doğruluğunu iki kez kontrol etmeniz şahsınızla herhangi bir bilginin paylaşılması gerektiğinde size ulaşılabilmesi için önem arz etmektedir.

- **Veri güncelleme sürecini kim yürütmektedir?**

Veri güncelleme projesi Türk Hükümetine bağlı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından İl Göç İdaresi Müdürlükleriyle işbirliği içerisinde yürütülmektedir. Güncelleme, bulunduğunuz ilde hizmet veren İl Göç İdaresi Müdürlüğü tarafından yürütülecektir. BMMYK, söz konusu projenin geliştirilmesinde Göç İdaresi Genel Müdürlüğü' nü desteklemektedir.

- **Göç İdaresi Genel Müdürlüğü neden veri güncelleme çalışması yapıyor?**

Türk Hükümeti ve diğer hizmet sağlayıcılar, ülkede ikamet eden mültecilerin ihtiyaçlarını belirleyebilmek ve gerekli müdahaleleri gerçekleştirebilmek amacıyla güncel ve ayrıntılı bilgilere sahip olmalıdır. Çalışma izni alabilme imkânı, sağlık hizmeti sağlayıcılarına ve destek veren kişi ve kuruluşlara yapılan sevkler, çocuklarınızın okul kayıtları gibi ayrıntılar buna dâhildir.

- **Bu süreçte hangi bilgiler güncellenecektir?**

Kayıt sürecinde alınan isim, iletişim bilgileri, adres, aile bireylerine ilişkin veriler, özel ihtiyaçlar gibi tüm bilgiler güncellenecektir. Şahsınıza ve ailenizin üyelerine ait fotoğraf ve parmak izi verileri de bu kapsamda güncellenecek ve eğer daha önceden alınmadıysa kayıt altına alınacaktır. Durumunuzla ilgili tüm yeni veya eksik bilgiler veya değişiklikler bu süreçte kayıt altına alınacaktır.

- **Veri güncelleme çalışmasında kimlerin verileri güncellenecek?**

Veri güncelleme çalışması Türkiye' de Geçici Koruma altında olan tüm Suriyeliler; başka bir deyişle, Türk Hükümeti tarafından kayıt altına alınan ve geçerli bir Geçici Koruma Kimlik Belgesi taşıyan tüm Suriyeliler için geçerlidir. Bununla birlikte, tüm Suriyeli mültecilerin aynı anda güncelleme için gelmeleri beklenmemektedir. Veri güncelleme uygulaması aşamalardan oluşacak ve bu aşamalar ülkenin farklı yerlerinde farklı tarihlerde gerçekleştirilecektir. Sırası geldiğinde ise illere ilişkin veri güncelleme takvimi Göç İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanarak, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü / İl Göç İdaresi Müdürlüğü / BMMYK tarafından bildirilecektir.

- **Veri güncelleme çalışmasında kimlerin verileri güncellenmeyecektir?**

Henüz kayıt işlemleri tamamlanmayan ya da yalnızca Mart 2016 tarihinde birinci aşama olarak uygulamaya koyulan ön kayıt sürecini tamamlayan ancak hâlihazırda kayıt olmak için bekleyen Geçici Koruma altındaki Suriyeliler veri güncelleme uygulamasına dâhil edilmeyecektir.

Suriye vatandaşı olmayan diğer mülteciler uygulama kapsamına alınmayacaktır. Çiftlerden herhangi birinin Suriye vatandaşı olduğu aileler (Örneğin; Suriyeli bir kadınla evlenen Suriyeli olmayan bir erkek, Suriyeli bir erkekle evlenen Suriyeli olmayan bir kadın, Suriyeli eşini kaybetmiş ya da Suriyeli eşinden boşanmış Suriye vatandaşı çocuklara sahip Suriyeli olmayan kadın) veri güncelleme süreci kapsamına alınacaktır.

- **Benim ve/veya ailemin veri güncelleme için randevu almaması ya da verilen randevuya gitmemesi halinde atılacak olan adımlar nelerdir?**

Bu durumda lütfen yeni bir randevu alınız ve yetkililere ilk randevuya katılmama nedeninizi izah ediniz.

- **Veri güncelleme süreci Türkiye’ deki statümü etkileyecek mi?**

Türkiye’ de ikamet ettiğiniz süre boyunca Türk Hükümetinin sağladığı Geçici Koruma Rejimi kapsamında değerlendirileceksiniz. Yani statünüzde ve Türk makamlarından aldığınız koruma hizmetinde herhangi bir değişiklik olmayacaktır. Veri güncelleme süreci Türkiye’ de ikamet ettiğinizin doğrulanması, bilgilerinizin güncellenmesi ve varsa, durumunuzdaki değişikliklerin kayıt altına alınması amacıyla gerçekleştirilmektedir. Böylece, Hükümet tarafından tanınmaya ve Türkiye’ deki Geçici Koruma Rejiminden yararlanan Suriyelilere verilen haklardan, hizmetlerden ve yardımlardan yararlanmaya devam edeceksiniz.

- **Veri güncelleme işlemi yaptırdığımda BMMYK’ ya da kayıt yaptırmış olur muyum?**

Hayır. Türkiye’ deki Suriyelilere ilişkin kayıt işlemleri yalnızca Göç İdaresi Genel Müdürlüğü / İl Göç İdaresi Müdürlükleri tarafından gerçekleştirilmektedir. BMMYK yalnızca, hâlihazırda kayıt işleminin tamamlanmış Geçici Koruma altındaki Suriyelilerin yardımların ve hizmetlerin uygun düştüğü ölçüde sağlanması amacıyla doğrulanmasında ilgili Türk makamlarını desteklemektedir.

- **Veri güncelleme çalışması nerede ve ne zaman yapılmaktadır?**

Veri güncelleme çalışması farklı aşamalardan oluşmaktadır. Veri güncelleme uygulaması ülke genelinde farklı tarihlerde gerçekleştirilecektir. İkamet ettiğiniz ildeki veri güncelleme uygulaması başlatıldığında İl Göç İdaresi Müdürlüğü tarafından bilgilendirileceksiniz. Daha fazla bilgi için Göç İdaresi Genel Müdürlüğü’nün 157 numaralı çağrı merkezini arayabilir veya www.goc.gov.tr ya da www.unhcr.org/turkey adreslerini ziyaret edebilirsiniz.

- **Veri güncelleme işlemi için nasıl randevu alabilirim?**

Aile reisinin veya eşinin veya ailede bakmakla yükümlü olunan yetişkin bireyin veri güncelleme merkezine giderek randevu talep etmesi randevu almak için yeterlidir. Lütfen randevu almak üzere çocuklarınızı, herhangi bir arkadaşınızı ya da akrabanızı göndermeyiniz. Daha fazla bilgi için lütfen Göç İdaresi Genel Müdürlüğü’nün 157 numaralı çağrı merkezini arayın veya www.goc.gov.tr ya da www.unhcr.org/turkey adresini ziyaret edin.

- **Randevu alabilmek için yanımda hangi belgeleri getirmeliyim?**

Tüm aile bireylerinin size eşlik etmesi ve tüm aile bireylerine ait Geçici Koruma Kimlik Belgelerini, pasaportları, Suriye Devleti tarafından verilen kimlik belgelerini ve elinizde bulunan diğer tüm belgeleri yanınızda getirmeniz gerekmektedir.

- **Şahsım ve ailem için kimler randevu alabilir?**

Henüz elimizde bu konuyla ilgili bilgi bulunmamaktadır, fakat randevunun aile reisi tarafından en yakın İl Göç İdaresi Müdürlüğü' ne gidilerek alınması tavsiye edilmektedir. Lütfen randevu almak üzere kendi çocuklarınızı, herhangi bir arkadaşınızı ya da akrabanızı göndermeyiniz. Lütfen randevu için İl Göç İdaresi Müdürlüğü' ne başvurmadan önce Geçici Koruma Kimlik Belgeleri de dâhil olmak üzere, şahsınıza ve ailenize ait tüm resmi kimlik belgelerini yanınızda bulundurduğunuzdan emin olunuz.

- **İl Göç İdaresi Müdürlüğüne kayıtlı değilsem ne yapmalıyım?**

Eğer Türk makamlarına henüz kayıt olmadıysanız, lütfen en kısa sürede en yakın İl Göç İdaresi Müdürlüğü' ne başvurarak kayıt işlemlerinizi için randevu alınız. Veri güncelleme sürecine kayıt işleminin ardından dâhil edileceksiniz ve gerekli bilgilendirme tarafınıza zamanı gelince yapılacaktır.

Lütfen Türkiye' de uluslararası korumadan faydalanmak ve temel sağlık hizmeti, eğitim hizmetleri, çalışma izni başvurusu, sosyal yardımlar gibi haklardan yararlanmak için Türk makamlarına kayıt olmanız gerektiğini unutmayın.

- **Güncelleme randevusunu kayıtlı olduğum şehirde mi yoksa şu anda ikamet ettiğim şehirde mi almalıyım?**

BMMYK' nın edindiği bilgilere göre şu an ikamet etmekte olduğunuz şehirde veri güncelleme işlemini gerçekleştirebilirsiniz. İkamet ettiğiniz ildeki İl Göç İdaresi Müdürlüğüne giderek bu bilgiyi teyit edebilirsiniz.

- **Veri güncelleme işleminden sonra üçüncü bir ülkeye yerleştirilecek miyim?**

Veri güncelleme sürecinin yerleştirme ile bir bağlantısı yoktur. Sınırlı kotalar nedeniyle yerleştirme işlemi herkesi kapsamamaktadır. Yerleştirme sunumlarına ilişkin olarak bazı özel kriterler belirlenmiştir ve öncelikle bu kriterleri sağlayıp sağlamadığınıza bakılır. Türk makamları yerleştirme kapsamına alınmak üzere hassas durumdaki dosyaların sevkini gerçekleştirmektedir. Veri güncelleme çalışmaları özel ihtiyaçları bulunan fakat bu ihtiyaçları henüz tespit edilmemiş olan ailelerin ilgili makamlara bildirilmesini sağlar.

- **Güncelleme çalışmasına katılmıyım ya da katılmak istemezsem ne olur?**

Veri güncelleme uygulamasına katılmamanız sizin aleyhinizedir ve bu çalışmaya katılmanızı şiddetle tavsiye ederiz. Hükümet, Türkiye' yi terk ettiğinizi değerlendirebilir ve Geçici Koruma başvurunuzu sonlandırabilir. Bu durum statünüzün düzensiz (yasa dışı) olarak değerlendirilmesine neden olabilir ve mevcut hak ve yardımlardan yararlanmanıza engel teşkil edebilir. Daha ciddi durumlarda ise Türkiye' den sınır dışı edilme riskiyle karşı karşıya kalabilirsiniz. Bu nedenle, tüm Suriyeli mültecilerin ilgili makamlara giderek veri güncelleme sürecine katılmaları şiddetle tavsiye edilmektedir.

- **Veri güncelleme çalışması ne zaman tamamlanacaktır?**

Veri güncelleme çalışması tüm Suriyeliler için en kısa sürede tamamlanacaktır. Bütün Suriyelilerin veri güncelleme işlemlerini tamamlamaları için ilgili İl Göç İdaresi Müdürlüklerine başvurmaları beklenmektedir.

Türk makamlarından mülteci olarak koruma talep etmek istemiyorum. Türkiye’ de başka bir şekilde bulunma imkânım var mı?

Geçici Koruma çerçevesinden faydalanmak istemeyen Suriyeliler, ikamet izni için başvuruda bulunabilirler. Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu’ nda öngörülen ikamet izni türleri farklılık göstermektedir ve geçerli bir pasaporta, banka hesabında yeterli miktarda paraya sahip olan gibii ikamet izni için Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu’ nda öngörülen şartları sağlayan kişilerin ikamet izni başvuruları değerlendirmeye alınmaktadır. İkamet iznine ilişkin diğer şartlarla ilgili tüm şehirlerde faaliyet gösteren İl Göç İdaresi Müdürlüklerinden ayrıntılı bilgi alabilirsiniz.

Bununla birlikte, yetkili makamlardan koruma istemeyen Suriyeliler BMMYK’ nın normal koşullar altında mültecilere sağladığı destekten yararlanamayabilirler. Bunun nedeni, BMMYK’ nın Türkiye’ deki sığınmacılara ve mültecilere yardım etmekle yetkili olmasıdır.

Türk makamlarından Geçici Koruma talep ettim ancak talebim kabul edilmedi. Ne yapmalıyım?

Eğer Türk makamlarından koruma talep etmişseniz fakat talebiniz kabul edilmemişse lütfen bu durumu BMMYK’ a ve/veya ortaklarına bildirin. Böylece BMMYK, Geçici Koruma kapsamına alınmanız için size yardımcı olmaya çalışabilir. Bu durumda ihukuki destek hizmetlerinden de faydalanabilirsiniz.

Türk makamları tarafından kayıt altına alınmam başka ülkelere iltica imkânımı etkiler mi?

Yasalara göre Türk makamlarına kayıt olmanız diğer ülkelere iltica etmenize engel değildir. Her ülkenin kendi iltica politikası vardır ve başvurunuzun nasıl işleme alınacağı iltica talep ettiğiniz ülkenin ilgili mevzuatına göre değerlendirilecektir.

Mülteci kamplarına/geçici barınma merkezlerine nasıl yerleştirilebilirim?

Türkiye’ deki mülteci kamplarının idaresinden Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) sorumludur; fakat kamplara yerleştirmenin Göç İdaresi Genel Müdürlüğü koordinasyonunda yapılması gerekmektedir. Bu nedenle kamplara yerleştirilmek isteyen kişilerin, buldukları illerdeki İl Göç İdaresi Müdürlüğüne giderek taleplerini ve gerekçelerini belirten bir dilekçe ibraz etmeleri gerekmektedir. İl Göç İdaresi Müdürlükleri kamplardaki kontenjan durumu ve yerleştirme olasılığı konularında merkez (Göç İdaresi Genel Müdürlüğü) aracılığıyla ilgili valilikler ve AFAD temsilcilikleriyle iletişime geçecek ve talebinizin kabul edilmesi halinde sizleri bilgilendirecektir.

Fakat hâlihazırda taleplerin kamp alanlarının mevcut kapasitesini aşmış olduğu unutulmamalıdır. Herhangi bir Suriyeli mültecinin kamplara yerleştirilip yerleştirilmeyeceği ve hangi kampa yerleştirileceği gibi hususlar Türk Hükümeti’ nin takdirindedir. Geçici Koruma Yönetmeliği’ ne göre, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü ya da valilikler tarafından tespit edilen özel ihtiyaç sahibi kişilere kamp yerleştirmesi sürecinde öncelik tanınacaktır.

HAREKET ÖZGÜRLÜĞÜ

Kayıt altına alınan Geçici Koruma faydalıcısı Suriyeliler Türkiye içerisinde diledikleri gibi seyahat edebilirler mi?

Kamp alanları dışında yaşayan Geçici Koruma faydalıcısı Suriyelilerin buldukları illerdeki İl Göç İdaresi Müdürlüğüne başvurarak yol izin belgesi talep etmeleri gerekmektedir. Yol izin belgesi belirli sürelerde geçerlidir ve bu süre içerisinde kişinin diğer şehirlere seyahat edebilmesine olanak tanımaktadır. Bazı yerlerde ise Geçici Koruma faydalıcısı Suriyelilerin, imza/parmak izi alınması suretiyle ilgili makamlara düzenli olarak beyanda bulunma yükümlülüğü vardır. Beyan yükümlülüğü bulunan illerde ikamet eden Geçici koruma faydalıcısı Suriyelilerin düzenli beyanda bulunmaları zorunludur.

Kamplarda yaşayan Geçici Koruma faydalıcısı Suriyeliler ise, ikamet ettikleri il içerisinde seyahat edebilmek için kamp yönetiminden izin almak zorundadır. Başka bir şehre seyahat etmek istedikleri takdirde ise yukarıda açıklandığı şekilde İl Göç İdaresi Müdürlüğü'nden yol izin belgesi almaları gerekmektedir.

Geçici Koruma faydalıcısı bir Suriyeli olarak Türkiye' de kayıt olduğum/ikamet ettiğim ili değiştirebilir miyim?

Geçici Koruma altında bir Suriyeliyseniz ve kayıt olduğunuz/ikamet ettiğiniz ili değiştirmek istiyorsanız ikamet ettiğiniz şehirdeki İl Göç İdaresi Müdürlüğüne giderek geçiş yapmak istediğiniz şehri ve gerekçelerinizi belirten bir dilekçe ibraz etmeniz gerekmektedir. Eğer kayıt olduğunuz şehirden başka bir şehirdeyseniz, şehir değişikliği talebinizi bulduğunuz şehirdeki İl Göç İdaresi Müdürlüğüne iletebilirsiniz. İl Göç İdaresi Müdürlüğü talebinizi kabul edebilir ya da dilekçenizi kayıt olduğunuz ile giderek söz konusu ildeki makamlara ibraz etmenizi talep edebilir.

İkamet/kayıt şehrinin değiştirilebilmesi, kanunda aile bağları ya da sağlık sorunları gibi şartlara bağlanmıştır. Talebinizin yerine getirilip getirilemeyeceği hususunda İl Göç İdaresi Müdürlükleri tarafından bilgilendirileceksiniz.

Kayıt olduğum ilde ikamet etmiyorsam hangi durumlarla karşılaşabilirim?

Eğer kayıt olduğunuz ilden başka bir ilde ikamet ediyorsanız, bulduğunuz şehirdeki haklardan, hizmetlerden ve yardımlardan faydalanamazsınız. Türkiye' de sizler için sunulan haklardan, hizmetlerden ve yardımlardan faydalanmak istiyorsanız, kayıt olduğunuz ilde ikamet etmeli ya da kaydınızı halen ikamet ettiğiniz ile aldirmalısınız (*bir önceki sorunun yanıtına bakınız*).

Bazı bölgelerde, Geçici Koruma faydalıcısı Suriyelilerin imza/parmak izi alınması suretiyle ilgili makamlara düzenli olarak beyanda bulunmaları zorunludur.

Geçici Koruma Yönetmeliği' nde belirtilen yükümlülüklerinizi yerine getirmediğiniz takdirde idari para cezası ya da haklarınızın kısıtlanması gibi yaptırımlarla karşılaşabilirsiniz.

Geçici Koruma altındayken Türkiye' ye giriş-çıkış yapabilir miyim?

Hayır. Türkiye' den diğer bir ülkeye (Suriye ya da herhangi üçüncü bir ülkeye) seyahat ederseniz, Geçici Koruma altındaki korumanız iptal edilecektir. Bu durumda sınır kapılarındaki (kara sınırları, hava ve deniz limanlarındaki) yetkili makamlara başvurarak tekrar koruma talep etme hakkınız bulunmaktadır. Fakat Türk makamları tarafından ülkeye kabul edileceğinize veya talebinizin kabul edileceğine yönelik herhangi bir güvence yoktur.

Türkiye' den kalıcı olarak çıkış yapmak istiyorsanız, kayıtlı olduğunuz ildeki İl Göç İdaresi Müdürlüğü aracılığıyla Göç İdaresi Genel Müdürlüğü' nden çıkış izni talep etmeniz gerekmektedir.

© Emrah Gürel/ UNHCR

GEÇİCİ KORUMA REJİMİ ALTINDAKİ SURİYELİLERİN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Geçici Koruma kapsamında haklarım nelerdir?

Geçici Koruma kaydınızın tamamlanmasının ve şahsınıza bir Geçici Koruma Kimlik Belgesi verilmesinin ardından size Türkiye’ de koruma ve yardım sağlanacaktır. Daha kalıcı bir çözüm bulunana kalış, zorla geri göndermeye karşı koruma, öncelikli ihtiyaçların karşılandığı kabul düzenlemelerine erişim gibi birçok hak, hizmet ve yardımdan buna dâhildir.

Kamplarda ya da kamp dışı alanlarda ikamet ediyor olmalarına bakılmaksızın, Geçici Koruma faydalanıcısı Suriyeliler için geçerli haklar, hizmetler ve yardımlar Geçici Koruma Yönetmeliği’ nde listelenmiştir. . Sağlık hizmetlerine, eğitime, sosyal yardımlara, tercüme hizmetlerine ve iş piyasasına erişim bunlara dâhildir. Söz konusu haklara ilişkin daha fazla bilgi için aşağıdaki bölümlere bakınız.

Türkiye’ de ikamet ettiğim süre içerisinde yerine getirmem gereken herhangi bir görev veya yükümlülük var mıdır?

Evet. Türkiye’ de bulunduğunuz süre içerisinde mevcut koruma uygulamasından etkin bir şekilde faydalanmak istiyorsanız, kanunlara ve idari gerekliliklere uymanız gerekmektedir. Kayıt sırasında kimliğinize ilişkin doğru bilgiler vermelisiniz, kimliğinizi doğrulayan tüm belgeleri ilgili makamlara ibraz etmelisiniz ve Türk makamları ile işbirliği yapmalısınız. Eğer sizden düzenli aralıklarla ilgili makamlara bildirimde bulunmanız istenirse, bu yükümlülüğü yerine getirmelisiniz. Kimlik bilgileriniz ya da medeni durumunuzdaki (adres, medeni hal, ailenizde gerçekleşen ölüm ve doğumlar, resmi çalışma durumu gibi) tüm değişiklikleri, değişikliğin gerçekleşmesinin ardından yirmi iş günü içerisinde ilgili makamlara bildirmelisiniz.

Türkiye’ deki yükümlülüklerini yerine getirmeyen Suriyeliler Türk kanunları doğrultusunda idari yaptırımlarla karşılaşabilir ya da cezai kovuşturmaya maruz kalabilirler. Yükümlülüklerinizi yerine getirmediğiniz takdirde, eğitim ve acil sağlık hizmetleri hariç, bazı haklara erişiminiz Türk makamları tarafından kısıtlanabilir.

Bu nedenle Türkiye’ de ikamet ettiğiniz süre içerisinde tüm kurallara, kanunlara ve yükümlülüklere uymanız son derece önemlidir.

EĞİTİM

Geçici Koruma altındaki Suriyeli çocuklar Türkiye’ deki eğitim hizmetlerinden yararlanabilirler mi? Yararlanabilirlerse, nasıl?

Türkiye Cumhuriyeti yasalarına göre, yabancılar da dâhil olmak üzere Türkiye’ de yaşayan tüm çocuklar ilk ve ortaöğretim hizmetlerinden ücretsiz bir şekilde yararlanma hakkına sahiptir.

Geçici Koruma faydalanıcısı Suriyeli çocuklar Türkiye’ deki okullara ve Geçici Eğitim Merkezlerine (GEM) kayıt olabilirler. Kayıt usulleri İl Millî Eğitim Müdürlükleri bünyesindeki İl Eğitim Komisyonları tarafından belirlenir ve ilden ile değişiklik gösterebilir. Eğer bir devlet okulu ya da GEM’ e kayıt olmak istiyorsanız, varsa Suriye makamlarından aldığınız eğitim belgeleriyle birlikte ikamet ettiğiniz ildeki İl Millî Eğitim Müdürlüğüne başvurunuz. Elinizde herhangi bir belge olmasa dâhi ilgili kurumlara giderek başvurunuzu gerçekleştirebilirsiniz.

İl Eğitim Komisyonları çocukların okullara yerleştirilmesinden ve kabul edilecekleri sınıfları belirlemekten sorumludur. Kayıt olmak isteyen çocuğun yerleştirileceği sınıf, çocuğun Suriye’ de bitirdiği eğitim düzeyini gösteren resmi belgelere göre yapılmaktadır. Fakat resmi bir belgenin bulunmadığı durumlarda belirleme işlemi çocukla yapılacak olan mülâkat veya kısa bir yazılı değerlendirmenin ardından gerçekleştirilecektir.

GEM’ ler Geçici Koruma altında bulunan Suriyeliler için kurulan eğitim kurumlarıdır (okullardır). Bu eğitim merkezleri kamp alanlarında ya da kent ortamlarında hizmet vermektedir. Eğitim dili Arapçadır ve Suriye müfredatının düzenlenmiş bir hali kullanılmaktadır. Her okul yılının sonunda, çocuklara katılım ve başarı belgeleri verilmekte, bu belgelerde, aldıkları notlar da belirtilmektedir. Kamplarda ikamet eden aileler doğrudan kamp okullarına giderek çocuklarını kaydettirmelidirler. Şehirlerde yaşayan aileler ise çocuklarını GEM’ lere kayıt ettirmek istemeleri halinde İl Millî Eğitim Müdürlüğüne başvurmalıdırlar. İl Millî Eğitim Müdürlüğü bazı illerde kayıt işlemlerini tamamlamak amacıyla aileleri doğrudan Geçici Eğitim Merkezine yönlendirebilir.

Millî Eğitim Bakanlığı, Suriyeli çocukların Türk okullarında eğitim görebilmeleri hususunda özel bir çaba sarf etmektedir. 2016/17 eğitim-öğretim yılının başlangıcından itibaren okul öncesi eğitim kurumlarına ya da birinci sınıfa başlayan tüm Suriyeli çocuklardan Türk müfredatına göre işlenen derslere katılmaları istenmektedir. Bununla birlikte Suriyeli çocuklara yardımcı ve destek olmak amacıyla dil desteği sınıfları açılacaktır. Millî Eğitim Bakanlığı, Suriyeli çocuklara yardımcı olabilmek ve çocukların Arapça dil yetkinliklerini koruyabilmelerini sağlamak amacıyla ek derslerin sunulacağını taahhüt etmiştir.

Uzun süre okula devam edemeyen ve ilave eğitim desteğine ve yardımına ihtiyaç duyan çocuklara yönelik olarak okul saatleri dışında, hafta sonlarında, ara dönem ve yaz tatillerinde telafi dersleri ve programları gerçekleştirilecek ve Türkçe dil dersleri verilecektir.

Türkiye’ deki devlet okullarına ve Geçici Eğitim Merkezlerine (GEM) kaydolmak için izlenmesi gereken usuller ve istenen belgeler

Suriyeli mülteci çocukların Türk okullarına ve GEM’ lere kayıt olmalarına ilişkin yasal çerçeve Milli Eğitim Bakanlığı genelgesiyle (2014/21) belirlenmiştir. Fakat illerde uygulanacak olan usuller İl Milli Eğitim Müdürlükleri tarafından belirlenmektedir. Aşağıda verilen bilgiler, Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki İl Milli Eğitim Müdürlükleriyle yapılan görüşmeler neticesinde hazırlanmıştır.

Mültecilere danışmanlık verirken lütfen ilgili şehrin İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından belirlenen usulleri teyit ediniz. Aşağıdaki bilgiler yalnızca Güneydoğu Anadolu Bölgesinde gerçekleştirilen ortak uygulamaları kapsamaktadır.

Türk okullarına kayıt

Ailelerin, çocuklarını Türk okullarına kaydettirebilmek için İl Milli Eğitim Müdürlüklerine başvurmaları gerekmektedir. Başvuru sonrasında İl Milli Eğitim Müdürlüğü yetkilileri iki farklı hususta karar alacaktır: (i.) çocuğun geçmişte aldığı eğitim düzeyi ve mevcut becerileri doğrultusunda hangi sınıfa ve (ii.) hangi okula kaydedileceği.

Türk okullarına ya da GEM’ lere kayıt olabilmek için Türk makamlarında kaydınızın bulunması ve geçerli bir ikamet izin belgesine, Geçici Koruma kimlik belgesine ya da Yabancı Tanıtma Kartına sahip olmanız gerekmektedir. İlgili makamlara kayıt başvurusunun yapıldığı fakat kimlik belgesinin henüz hazırlanmadığı durumlarda ise öğrenciler, eğitim kurumlarına “misafir” öğrenci statüsünde kaydolabilirler.

Çocuğun yerleştirileceği sınıfa ilişkin karar genellikle Tanıtma ve Denklik Komisyonu tarafından alınmaktadır. Bu süreçte çocuğun menşe ülkesinde almış olduğu eğitimin düzeyini gösteren belgeler belirleyici olmaktadır. Herhangi bir belgenin bulunmadığı durumlarda ise, ilgili karar çocukla yapılacak olan mülakat veya kısa bir yazılı değerlendirmenin ardından alınacaktır.

Türk okullarına kayıt olabilmek için ailelerin aşağıdaki belgeleri ibraz etmeleri gerekmektedir:

- Türk makamlarına kayıt olunduğunu kanıtlayan belgeler – ikamet izin belgesi, Geçici Koruma kimlik belgesi ya da Yabancı Tanıtma Kartı;
- Türkiye’ deki okullardan (veya GEM’ lerden) ya da (varsa) Suriye’ deki okullardan alınan karneler;
- (Varsa) mevcut ikamet adresini gösteren belgeler. Bu belge çocuğun, bulunduğu konuma en yakın okula yerleştirilebilmesinde yardım olacaktır.

Türk makamlarına kayıt olmak için başvuruda bulunan fakat henüz kimlik numarası alamayan öğrenciler okullara “misafir öğrenci” statüsünde kaydedilebilir. Bu öğrenciler, kimlik belgelerini teslim almalarının ardından eğitime devam ettikleri okullara resmi olarak kaydolabilirler. Öğrenciye ait veriler aynı zamanda e-okul ya da YÖBİS bilgi yönetim sistemlerine de kaydedilecektir. Fakat söz konusu işlemlerin kendiliğinden gerçekleşmeyeceğini unutmayınız. Kimlik belgesinin teslim edilmesinin ardından durumu okula bildirme ve kayıt statüsünü güncelleme sorumluluğu mülteciye aittir.

Çocuğun okula kayıt olmadan önce Türkçe konuşabiliyor olmasına gerek yoktur. Çocukların okula erişim hakkı Türkçe konuşamadıkları gerekçesiyle reddedilemez.

GEM' lere Kayıt

GEMlere kayıt usulleri Türk okullarına kayıt usulleri kadar standart olmayabilir. Lütfen mültecilere danışmanlık vermeden önce yerel usulleri teyit ediniz.

Kent ortamlarında hizmet sunan GEM' lere kayıt usulleri

Ailelerin, çocuklarını Türk okullarına kaydettirebilmek için aşağıdaki belgeleri ibraz etmeleri gerekmektedir:

- Tüm makamlarına kayıt olduğunu kanıtlayan belgeler – ikamet izin belgesi, Geçici Koruma kimlik belgesi ya da Yabancı Tanıtma Kartı;
- Türkiye' deki okullardan (veya GEM' lerden) ya da (varsa) Suriye' deki okullardan alınan karneler;
- (Varsa) Mevcut ikamet yerini gösteren belgeler. Bu belge çocuğun bulunduğu konuma en yakın okula yerleştirilebilmesinde yardım olacaktır.

Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki birçok ilde kayıt işlemleri için aileler doğrudan GEM' lere başvurabilir.

Kamplarda faaliyet gösteren GEM' lere kayıt usulleri

Kamplarda ikamet eden aileler, çocuklarını kaydettirebilmek için ikamet ettikleri kamp alanındaki geçici eğitim merkezine doğrudan başvurmalarıdır.

Mülteci öğrenciler Türkiye' de tamamladıkları eğitim-öğretim döneminin sonunda karne alabilirler mi?

Türk okullarına kaydolan Geçici Koruma faydalanıcısı öğrenciler Türkiye' de tamamladıkları her eğitim-öğretim döneminin sonunda karne alabilirler. Karneler, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenmektedir ve uluslararası geçerliliğe sahiptir.

Mülteci öğrenciler Türkiye' de tamamladıkları eğitimin sonunda mezuniyet belgesi alabilirler mi?

Geçici Koruma faydalanıcısı öğrenciler, 12. Sınıfı Türk okullarında başarıyla tamamlamaları halinde mezuniyet belgesi (diploma) almaya hak kazanırlar. Bu diplomalar uluslararası geçerliliğe sahiptir.

2016 yılı sonunda, Milli Eğitim Bakanlığı, GEM' lerden mezun olanlar için açık öğretim lisesine kayıt olma ve bu kapsamda belirli sınavlara girme zorunluluğu getirmiştir. Kayıt işlemleri hakkında daha fazla bilgi için ilgili İl Milli Eğitim Müdürlüklerine başvurunuz.

Geçici Koruma faydalanıcısı Suriyelilerin üniversitelere erişim imkânı

Suriyeli gençler, gerekli dil bilgisine sahip olmaları ve akademik gereksinimleri karşılamaları halinde Türkiye' deki üniversitelere başvurabilirler. Bakanlar Kurulu, 2016/2017 akademik takvimi için devlet üniversitelerinde okuyan Suriyeli öğrencilerden öğrenim harcı alınmayacağını açıklamıştır.

Bakanlar Kurulu kararı yıllık olarak yenilenmektedir.

Türkiye’ de öğrenim görmek isteyen öğrencilerin her üniversite tarafından ayrıca gerçekleştirilen Yabancı Öğrenci Sınavını (YÖS) başarıyla geçmeleri gerekmektedir. YÖS’ ü gerçekleştiren üniversiteler sınav karşılığında belirli bir ücret talep edebilirler (bu ücret genellikle 50 Amerikan doları civarındadır).

YÖS başvuru ücretleri, başvuru yaptığınız her üniversiteye ödenmelidir. Bu nedenle farklı üniversiteler hakkında araştırma yaparak hangi alanda eğitim görmek istediğinizden emin olmak önem arz etmektedir. Eğitim programları ve kabul şartları üniversitelerin internet sitelerinde mevcuttur. Yabancı öğrencilerin başvuruları hakkında üniversitelerin internet sitelerinden de bilgi alabilirsiniz.

Türkiye’ deki üniversitelere kayıt olabilmek için gereken şartlar

Genellikle yabancı öğrencilerin bir Türk üniversitesine kabul edilebilmeleri için geçerli bir pasaporta sahip olmaları şartı aranır.

Yükseköğrenime ilişkin politikalar YÖK (Yükseköğretim Kurulu) tarafından belirlenmektedir; fakat uygulama alanında birçok görev ve yetki üniversitelere devredilmektedir. Bu nedenle üniversitelerin uygulamalarında bazı farklılıklar görülebilir.

- **Kimlik belgesi**

Suriyeli öğrencilerin Türkiye’ deki üniversitelere kayıt olabilmeleri için öncelikle Türk makamlarına kaydolmaları ve Türk makamları tarafından verilen geçerli bir kimlik belgesine sahip olmaları gerekmektedir (ikamet izni/ Geçici Koruma kimlik belgesi/ Yabancı Tanıtma Kartı).

Üniversiteler, Suriyeli öğrenciler için geçerli pasaport hamili olma şartını esnetmiştir. Üniversiteler, Türk makamları tarafından verilen belgeleri de pasaport yerine kabul etmektedir.

- **YÖS / Yabancı Öğrenci Sınavı**

Türkiye’ de eğitim görmek isteyen öğrencilerin Yabancı Öğrenci Sınavını (YÖS) başarıyla geçmeleri gerekmektedir. YÖS’ ü gerçekleştiren üniversiteler sınav karşılığında belirli bir ücret talep edebilirler (bu ücret genellikle 50 Amerikan doları civarındadır ve alınan ücretler iade edilmez).

Üniversitelerin gerçekleştireceği YÖS tarihlerini aşağıdaki adresten öğrenebilirsiniz:

<http://kurslar.metropolegitimkurumlari.com/2015-yilinda-yos-yabanci-uyruklu-ogrenci-sinavi-duzenleyecek-olan-universiteler>

- **Ortaöğretimin (12. Sınıfın) tamamlandığını gösteren belgeler**

Öğrenciler, 12. sınıfı başarıyla tamamladıklarını kanıtlamak zorundadır. 12. sınıfı Suriye’ de ya da Milli Eğitim Bakanlığı dışındaki herhangi bir eğitim kurumunda tamamlayan öğrencilerin (Örneğin; Türkiye’ deki Suriye Milli Eğitim Komisyonu, Libya Eğitim Bakanlığı) lise transkriptlerini

Milli Eğitim Bakanlığı Denklik Birimine onaylatmaları gerekmektedir.

12. sınıfın başarıyla tamamlandığının kanıtlanmasının ardından Milli Eğitim Bakanlığı tarafından verilecek olan belge resmi başarı belgesi olarak değerlendirilecektir ve Türkiye’deki üniversitelere kayıt ve burs programlarına başvuru süreçlerinde kullanılabilir.

Suriye’deki Yükseköğrenimlerini tamamlamış veya kısmen tamamlamış öğrenciler

“Yatay geçiş” terimi Türkiye dışında bir ülkede tamamlanan derslerin tanınması ile ilgilidir. Yatay geçiş ile ilgili kurallar hâlihazırda başlanmış fakat bitirilmemiş olan lisans programları için uygulanmaktadır. Bitirdikleri derslerin tanınmasıyla, öğrencilerin eğitimlerine devam edebilmeleri sağlanır ve birinci sınıftan başlama zorunluluğu kalkmış olur.

Herhangi bir mülteci öğrenci, eğitimini Türkiye dışında bir ülkede tamamlamış olduğu ve bir sonraki aşamaya (Yüksek Lisans ya da Doktora programlarına) devam edebilmek amacıyla tamamladığı eğitimlerin tanınması talebinde bulunduğu sürece ise **denklik** adı verilmektedir.

Yatay geçiş usullerine, farklı kurumlarda farklı şekillerde karar verilmekte ve uygulanmaktadır.

- **Suriye’deki üniversite kayıtlarının kanıtlanması ve Suriye’deki üniversitelerden alınan akademik transkriptler**

Öğrencilere, Suriye’deki okullardan aldıkları lise diplomalarını ve yarıda bıraktıkları üniversite eğitimleri süresince başarıyla tamamladıkları dersleri gösteren akademik transkriptleri ibraz etmeleri için, eğitim gördükleri sürenin sonuna kadar (Örneğin; üniversite eğitiminin son yılının tamamlanmasına kadar) mühlet verilebilmektedir.

- **“Özel öğrenci” olarak kayıt olma**

Geçmiş eğitimlerine ilişkin herhangi bir belgeye sahip olmayan ya da yatay geçiş sürecinin tamamlanmasını bekleyen öğrenciler üniversitelere “özel öğrenci” olarak kayıt olabilirler. Özel öğrenci statüsü, öğrencinin derslere katılabilmesine, verilen ödevleri teslim edebilmelerine ve sınavlara katılabilmesine olanak sağlamaktadır. Kayıt için gereken belgelerin teslim edilmesi ya da yatay geçiş sürecinin tamamlanmasının ardından öğrencilerin kayıt statüleri yenilenebilir ve katıldıkları ve geçtikleri derslerin kredileri resmi olarak tanınır. Türkiye’deki tüm devlet üniversiteleri Suriyeli öğrencileri “misafir” veya “özel” öğrenci statüsünde kabul edebilmektedir.

Öğrencilerin, başvuruda istenen belgeler, başvuru tarihleri ve YÖS tarihleri gibi konular da dâhil olmak üzere kayıt olmak istedikleri üniversitelerin kayıt usullerine ilişkin bilgi alabilmeleri için ilgili üniversitelerin akademik takvimlerini incelemeleri önemlidir.

- **Türkiye’de Suriyelilere yönelik burs programları**

Türkiye’deki üniversitelerde öğrenim görmek üzere burs imkânlarından faydalanmak isteyen Suriyeli öğrencilerin www.turkiyeburslari.gov.tr adresi üzerinden burs başvurularını

gerçekleştirmeleri gerekmektedir. Bu rekabete dayalı bir bursur ve her başvurana burs verileceğine dair bir güvence yoktur. BMMYK de Türkiye’deki üniversitelerde öğrenim görmek isteyen öğrenciler için DAFI burs programını yürütmektedir. Başvurulara ilişkin ayrıntılar BMMYK Türkiye internet sitesinde (www.unhcr.org/turkey) duyurulmaktadır. Ayrıca Güneydoğu Anadolu Bölgesi’ndeki üniversitelerde eğitim görmek isteyen öğrencilere yönelik olarak uluslararası sivil toplum kuruluşları tarafından yürütülen burs programları da bulunmaktadır (<http://spark-syria.eu/turkey/>).

Suriyeli öğrencilere Türkiye dışında eğitim almaları için sağlanan burs imkânları

Suriye’deki çatışma nedeniyle eğitimlerini tamamlayamayan öğrencilere yönelik birçok burs imkânı mevcuttur. Birçok hükümet, üniversite ve özel kuruluş, uluslararası öğrencilere yönelik burs imkânları sağlamaktadır. Aşağıdaki programlar bu imkânlara örnek olarak verilebilir:

- DAAD (Alman Akademik Değişim Programı – German Academic Exchange Programme)
- İngiltere tarafından sunulan Chevening Bursları (Chevening Scholarships).

Türkiye dışında eğitim görmek isteyen mültecilere, mevcut imkanları bireysel olarak araştırmaları ve ilgilendikleri programlara başvurmaları önerilmektedir.

Mülteciler, bazen burs kazandıkları ülkelerden vize alma hususunda bazı sorunlar yaşamaktadır. Burs veren kurum ve kuruluşlar tarafından bu hususta sağlanan destekler değişiklik gösterebilmektedir.

Çevrimiçi (online) dersler ve eğitim programları

Yükseköğrenim programlarının yanı sıra, birçok eğitim kurumu tarafından çevrimiçi (online) dersler sunulmaktadır. Fakat söz konusu dersler Türkiye ya da herhangi bir ülke tarafından resmi olarak tanınmayabilir. Mülteci öğrenciler ders ücretlerini ödmeden önce, çevrimiçi programlar ile verilen diplomaların geçerliliğine ilişkin bilgileri araştırarak öğrenmelidir.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde faaliyet gösteren gayri resmi üniversiteler

BMMYK, Türkiye’nin Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde, eğitim dili Arapça olan ve üçüncü ülkelerdeki (Yemen ve Sudan gibi) üniversitelerden diploma alınmasını sağlayan ancak resmi olarak tanınmayan birçok özel üniversitenin faaliyet gösterdiği hakkında bilgi sahibidir. Bu kurumlar Türk makamlarınca tanınmamaktadır ve bu kurumlardan alınan belgelerin Türkiye’de eğitim için muhtemelen geçerli sayılmayacağı bilinmelidir.

BMMYK, STK’lerin Türkiye sınırları içerisinde yasal olarak faaliyet göstermeyen bu tür eğitim kurumlarının tanıtımını yapmalarını tavsiye etmektedir.

Suriye’ deki okul ya da üniversitelerden alınan belgelerin Türkiye’ de tanınması

Yabancı okullardan alınan tüm belgeler ve 12. sınıfın başarıyla tamamlandığı gösteren karneler, eğer okullara ya da yükseköğretim kurumlarına kayıt aşamasında kullanılacaksa, İl Millî Eğitim Müdürlükleri tarafından onaylanmalıdır. Ortaöğrenimini Suriye’ de tamamlayan ve öğrenimine Türkiye’ de devam etmek isteyen öğrencilerin İl Millî Eğitim Müdürlüğü Denklik Birimlerine başvurarak belgelerinin geçerliliğini onaylatmaları gerekmektedir.

Diğer ülkelerde elde edilen derece ve başarıların doğrulanmasından Yükseköğretim Kurulu (YÖK) sorumludur. Bu hususta izlenmesi gereken usullere ilişkin gerekli bilgileri YÖK web sayfasından öğrenebilirsiniz.

Üçüncü bir ülkeye yerleştirilmek isteyen bir mülteci çocuğun Türkiye’ deki okullara kayıt olması neden önemlidir?

Yerleştirmeye hak kazanmış olsanız dâhi Türkiye’ den gidişiniz zaman alabilmektedir. Bu süre içerisinde çocuklarınızın okulda olması oldukça önemlidir.

Çocuğunuz okuldan ne kadar uzun süre ayrı kalırsa, yerleştirileceğiniz ülkedeki eğitim sistemine uyum sağlaması da bir o kadar zorlaşacaktır.

Ayrıca, eğitime devam etmek çocuğunuza, yerleştirileceğiniz yeni ülkedeki okula adapte olması için sosyal ve duygusal açıdan önemli faydalar sağlamaktadır. Eğitime devam etmek, çocuklara önemli duygusal fayda sağladığı kanıtlanan bir rutin kazandırır ve çocuklar sosyalleşerek birinci derece yakınları dışındaki kişilerle de etkileşim kurabilmeyi öğrenirler. Bu duygusal gelişim çocuklara yeni ülkelerinde başlayacakları hayatları için önemli olan sosyal becerileri geliştirmelerinde yardımcı olacaktır.

- Türk eğitim sistemi uluslararası geçerliliğe sahiptir. Çocuğunuzun Türkiye’ deki herhangi bir okula kayıtlı olması, gideceğiniz ülkedeki okullara kayıt sürecini de kolaylaştıracaktır.
- Çocuğunuz okuldan ne kadar uzun süre ayrı kalırsa, yerleştirileceğiniz ülkedeki eğitim sistemine uyum sağlaması da bir o kadar zorlaşacaktır.
- Okul yalnızca bir şeyler öğrenmekten ibaret değildir. Okula gitmek mülteciler için birçok sosyal ve duygusal fayda sağlamaktadır.
- Türkçe öğrenmek çocuğunuza herhangi başka bir dili öğrenme hususunda yardımcı olacaktır.

Çocuğunuz Türkiye’ de bulunduğunuz süre içerisinde eğitime ne kadar uzun süre dâhil olursa, gideceğiniz ülkedeki eğitim sistemine uyum sağlaması da o kadar kolay olacaktır.

Çocuğunuzun Türkiye’ de bulunduğunu süre içerisinde okula devam etmemesi, yerleşeceğiniz yeni ülkedeki veya kendi ülkenizdeki eğitim performansı ve eğitim sistemine uyum sağlaması açısından uzun vadede ciddi etkilere yol açabilir. Çocuğunuz (ülkenizde ya da yerleştirmeden sonra) okuldan ne kadar uzak kalırsa, okula tekrar adapte olma açısından bir o kadar daha fazla desteğe ihtiyaç duyacaktır. Bu durum eğitim performansının düşmesi ya da okuldan atılma gibi, gelecekte istihdam konusunda sorun teşkil edebilecek

ciddi sonuçlara yol açabilir.

Türkiye’ de geçici koruma faydalanıcısı Suriyeliler için beceri geliştirme ve mesleki eğitim imkanları

Geçici Koruma altındaki Suriyeli mülteciler Halk Eğitim Merkezleri tarafından sunulan Türk dili, beceri geliştirme, hobi ve meslek edindirme kurslarına ücretsiz katılım hakkına sahiptir. Halk Eğitim Merkezleri tarafından sunulan kurslara kayıt olabilmek için Geçici Koruma kimlik belgesinin ibraz edilmesi gerekmektedir. Açılacak olan kurs programları Halk Eğitim Merkezleri tarafından belirlenmektedir ve talep halinde yeni kurslar açılabilmektedir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ise Geçici Koruma altındaki kişilere İŞKUR tarafından sunulan mesleki eğitim programlarına katılma hakkı tanımaktadır. Kursların tamamı Geçici Koruma faydalanıcısı Suriyelilere açıktır. Ayrıca BMMYK tarafından da birçok imkan sunulmaktadır. Lütfen ilinizdeki meslek edindirme kursları ile ilgili destek almak için aşağıdaki bağlantıları tıklayınız:

<http://www.iskur.gov.tr/en-us/jobseeker/courses.aspx>

Mülteciler ve mülteci çocuklar için Türkçe öğrenmek neden önemlidir?

- **Çocuklar**

Çocuklar, okuldaki derslerini anlayabilmek, yeni arkadaşlar edinmek ve yaşadıkları toplumun bir parçası olabilmek için Türkçe öğrenmelidirler.

Başka bir ülkeye gitme (yerleştirilme) umudunuz olsa dâhi Türkçe öğrenmek çocuğunuza farklı diğer dilleri öğrenebilme açısından faydalı beceriler kazandıracaktır. Birden fazla dil bilmek dünyada giderek daha fazla önemsenmektedir ve iş alanında başarı elde edilebilmesi için de oldukça önemlidir.

- **Yetişkinler**

Türkçe konuşabilmek, Türkiye’ de yaşayabilmek için gereken en temel becerilerden biridir! Türkçe öğrenmek (alışveriş, toplu taşımanın kullanımı gibi) günlük eylemlerle birlikte hayatınızı da kolaylaştıracaktır. Yaşadığınız yerdeki insanlarla arkadaşlıklar kurabilmenize ve acil durumlarda (doktorlarla ya da polisle iletişim kurarak) destek alabilmenize de yardımcı olacaktır. Türkçe konuşabilmek ayrıca iş bulabilme hususunda da oldukça önemlidir.

Suriyelilere yönelik dil eğitimi programları

Geçici Koruma altındaki Suriyelerin, çevrelerindeki insanlarla daha iyi iletişim kurabilmek, Türk üniversitelerinde öğrenim görebilmek ve iş imkânlarına erişebilmek amacıyla dil kurslarına katılma konusunda talepleri giderek artmaktadır. Ülkedeki birçok Sivil Toplum Örgütü ve toplum merkezi ücretsiz dil programları düzenlemektedir. Halk Eğitim Merkezleri vasıtasıyla ücretsiz dil programları da sunulabilmektedir. Bu programlar kapsamında sunulan dersler Halk Eğitim Merkezleri tarafından belgelendirilmektedir. Halk Eğitim Merkezleri şu an için yalnızca A1 ve A2 düzeyinde dersler vermektedir.

Dil kursları 12 ya da daha fazla kişinin talep etmesi halinde açılmaktadır.

Bulduğunuz şehirdeki dil kurslarıyla ilgili BMMYK ortaklarından bilgi alabilirsiniz.

- **TÖMER dil kursları**

Türkiye' deki üniversitelerde eğitim görmek isteyen öğrencilerin akademik dil programını tamamlamaları (TÖMER) ve program sonunda en az C1 düzeyinde başarı göstermeleri gerekmektedir (program kapsamında altı farklı düzey bulunmaktadır: A1, A2, B1, B2, C1, C2). Ayrıca bazı şehirlerde ve kamp alanlarında YTB (Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı) tarafından özel TÖMER programları düzenlemektedir.

Üniversitelerde eğitim görmek isteyen kişilerin başvuracakları üniversitenin dil bilgisine ilişkin şartlarını öğrenmeleri gerekmektedir. Bazı üniversiteler, öğrencinin öğrenim süresini tamamlayana kadar C1 düzeyine ulaşması şartıyla, lisans programlarına kayıt için B2 düzeyindeki dil bilgisini yeterli kabul etmektedir.

TÖMER programı, program ücretinin öğrenci tarafından ödendiği durumlarda pahalı olabilir; fakat söz konusu program Türk dili programları arasında en çok tanınan ve geçerliliği olan programdır. BMMYK kamplarda veya kent ortamlarında yaşayan Suriyeli öğrencileri yükseköğrenim bursları ile desteklemeye devam etmektedir. Dil eğitimi desteğine ek olarak, Türk üniversitelerine yönelik başvuru usullerine ilişkin öğrencilere danışmanlık sağlanmaktadır ve öğrenciler YÖS sınavlarına hazırlanmalarına yardımcı olacak ek akademik destek de alabilmektedir. Kent ortamlarındaki TÖMER burs paketine program ücreti, dil eğitimine yönelik ders kitapları, sınav ücretleri, aylık harçlık ve bazı sosyal aktiviteler dâhildir.

TOEFL sınavına Türkiye' de girmek isteyen Geçici Koruma faydalancısı Suriyelilere yönelik usuller

BMMYK, Geçici Koruma altındaki bazı Suriyelilerin Türkiye' de gerçekleştirilen TOEFL sınavlarına kayıt sürecinde ya da sınav gününde Türk makamları tarafından verilen kimlik belgelerinin sınav merkezleri tarafından kabul edilmemesi nedeniyle sorun yaşadıkları hususunda bilgilendirilmiştir. TOEFL, sahteciliği önleyebilmek amacıyla sınava katılım için gereken kimlik belgelerine ilişkin sıkı bir politika izlemektedir. Türkiye' de yaşayan birçok Suriyeli, TOEFL sınavına kendi ülkelerinin dışında girmek isteyen kişilere ilişkin kriterleri sağlayamamaları ve Türk makamları tarafından kendilerine

verilen kimlik belgelerinin TOEFL sınav merkezleri tarafından geçerli kabul edilen kimlik belgeleri arasında yer almaması nedeniyle sorun yaşamaktadır.

BMMYK, Türkiye’ de yaşayan Suriyelilere ilişkin usullerin daha iyi anlaşılabilmesi için TOEFL sınavını yapan kuruluşla temas halindedir. BMMYK Türkiye’ de yaşayan Suriyelilerin, ETS/TOEFL internet sitesinde “kimlik belgelerini eksiksiz sağlayamayan” kişilere ilişkin yer alan genel usullere uymak zorunda olduklarına dair bilgilendirilmiştir.²

- **Kimlik belgelerinin TOEFL sınav merkezleri tarafından geçerli kabul edilmesi talebine ilişkin usuller**

Sınava girecek olan kişinin ETS (TOEFL) Sınav Bütünlüğü Ofisine (OTI – Office of Testing Integrity) şahsen başvurarak **Türk makamları tarafından verilen kimlik belgesinin** geçerli kabul edilmesine yönelik özel bir izin talep etmesi gerekmektedir. Bu başvurunun **sınav tarihinin öncesinde** (sınavdan en az bir hafta önce) yapılması gerekmektedir.

İlgili kişinin hâlihazırda sınava kayıt olmuş ve TOEFL kayıt numarası ya da ETS Kimlik numarasını almış olması önemlidir.

Taleplere ilişkin e-postalar TSReturns@ets.org adresine gönderilebilir.

E-postanın konu başlığında şu ifadeye yer verilmelidir: **TURKEY REFUGEE – verification of ID documents**

Söz konusu e-posta adresine gönderilen çok fazla soru gönderildiğinden bu şekilde talebin TOEFL tarafından dikkate alınması süreci de hızlanmış olacaktır.

Gönderilecek olan e-postalarda aşağıdaki bilgiler yer almalıdır:

- Başvuran kişinin adı ve soyadı
- **TOEFL sınavı kayıt numarası ya da ETSID numarası** (Dikkat: Bu bilgi zorunludur)
- **Kullanılacak olan kimlik belgesinin kopyası** (Dikkat: Bu belge e-postaya eklenmelidir)
- Sınavın gerçekleştirileceği yer (şehir)
- (Varsa) Sınav tarihi
- TOEFL sınavına girmek isteyen kişiye ait iletişim bilgileri (e-posta ve telefon numarası)

Başvuru sürecinde sorun yaşayan Suriyeliler; lütfen yaşanan sorunu BMMYK’ a bildiriniz. Bu şekilde Sınav Bütünlüğü Ofisinin (Office of Testing Integrity) durumdan haberdar edilmesi sağlanacaktır.

Başvuru sırasında girilen ismin kimlik belgesi üzerinde yazan isimle birebir **AYNI olması gerektiğini unutmayınız** (tüm harf ve noktalama işaretleri uyumlu olmalıdır).

² Ayrıntılı bilgi için lütfen <https://www.ets.org/toefl/ibt/register/id/> adresini ziyaret edin.

TOEFL web sayfasında yer alan bilgilere erişim için:

www.ets.org/toefl/ibt/register/id

• Kimlik Belgelerine İlişkin Şartların Karşılanmaması

Eğer siyasi sığınmacı veya mülteci statüsündeyseniz ya da farklı durumlar nedeniyle kimlik şartlarını karşılayamıyorsanız; **kayıt olacağınız tarihten en az yedi gün önce** ETS Sınav Bütünlüğü Ofisi (OTI) ile iletişime geçmelisiniz. Kayıt **öncesinde** OTI tarafından bir onay e- postası alacaksınız. Değerlendirme süreci için talep edilen tüm belgeleri OTI' ye ulaştırınız. OTI ile iletişime geçmediğiniz için sınava kabul edilmezseniz ya da sınav sonucunuz iptal edilir veya açıklanmazsa, sınav ücreti iade edilmeyecektir.

ETS Sınav Bütünlüğü Ofisi (OTI – Office of Test Integrity)

Telefon: 1-609-406-5430

(Pazartesi-Cuma 7:30–17:30, A.B.D Doğu Saat Dilimi, A.B.D resmi tatil günleri hariç)

Faks: 1-609-406-9709

E-posta: TSReturns@ets.org

Kimlik Belgelerine İlişkin Genel Şartlar

- Birkaç istisna haricinde, kimlik belgelerinin aşağıdaki şartların **tamamını** karşılaması gerekmektedir. Kimlik belgelerinin taşınması gereken özellikler:
- **Orijinal** olmalıdır; fotokopiler kabul edilmeyecektir
- **Geçerli** olmalıdır; süresi geçen belgeler kabul edilmeyecektir
- Kayıta kullandığınız ve noktalama işaretleri, aksan işaretleri ya da boşluk gibi karakterler hariç adınızla kimlik belgesi üzerinde yer alan ad ve soyadı bilgilerinizin **bire bir** uyuşması gerekmektedir
- Kimlik belgesinin üzerinde tanınabilir bir **fotoğrafınızın** ve imzanızın olması gerekmektedir (Kimlik belgesindeki isim ve belge üzerindeki imza **uyumlu olmalıdır**)

GEÇİM KAYNAKLARI

Geçici Koruma altındaki bir Suriyeli olarak Türkiye’ de yasal olarak çalışabilmem için gereken şartlar nelerdir?

Geçici Koruma faydalanıcılarının 99 ile başlayan geçici koruma kimlik kartına sahip olması, en az 6 ay geçici koruma altında kayıtlı olması ve gerekmektedir. Ayrıca başvurunun ikamet edilen ildeki makamlara yapılması ve ilgili kişinin daha önce çalışma izni almamış olması gerekmektedir.

Çalışma izni başvurusu Geçici Koruma altındaki kişiyi işe almak isteyen kişi ya da kuruluşlar tarafından e-Devlet Kapısı üzerinden Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’ na (ÇSGB) başvurularak gerçekleştirilebilir. Bağımsız çalışma izni başvurusu için gerekli şartları sağlayan kişiler (bir işletme sahibi olan veya olmak isteyen) ise başvurularını şahsen yapabilirler. Çalışma izni başvurusu Türkiye e-Devlet sistemi üzerinden yapılır ve tüm süreç internet üzerinden gerçekleşir. Bu basit bir süreçtir ve BMMYK, ortaklarıyla vasıtasıyla işverenler ve potansiyel işçiler için destek sağlamaktadır.

Geçici Koruma altındaki kişinin çalışma izni alıp almadığına ilişkin karar, çalışma izni başvurusu ÇSGB tarafından onaylanır onaylanmaz işverene e-posta ile bildirilecektir. Başvuruya ilişkin karar, ÇSGB tarafından hazırlanan online çalışma izni başvurusu sistemindeki “Başvuru Takip Sistemi” bölümünden de kontrol edilebilir. Çalışma izni belgesi kart şeklinde basılacak ve ÇSGB³ tarafından ilgili şahsın çalışmak istediği işyeri adresine kurye ile gönderilecektir.

Geçici Koruma altındaki kişilerin çalışma izni alabilmeleri için gereken belgeler nelerdir?

99 ile başlayan yabancı kimlik numarasının yer aldığı Geçici Koruma Kimlik Belgesi (GKKB) kartı, başvuran kişiye ait bir adet fotoğraf, işveren ve işçi arasında imzalanan iş akdi, işverene ait e-Devlet şifresi ve *gerektiği takdirde* işveren şirkete ait ilgili diğer belgelerin (faaliyet dokümanı, diğer resmi belgeler, işveren şirkete ait en son sermaye ve ortaklık bilgileri, güncel vergi beyannamesi, vekâletname vb.) ibraz edilmesi gerekmektedir.

³ https://app2.csqb.gov.tr/yabancilar/faces/basvuruSorgulaDiskurum.jspx?_adf.ctrl-state=gk5i6d192_3 adresi üzerinden “Başvuru Takip Sistemi” ne erişebilirsiniz.

Dilekçe ve sözleşme örneklerine Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı web sayfasından ulaşılabilir:
<http://www.calismaizni.gov.tr/calisma-izni/sozlesme-ve-dilekce-ornekleri/>

Çalışma izni muafiyeti nedir ve bu imkândan nasıl faydalanabilirim?

Mevsimlik tarım ve hayvancılık işlerinde çalışan kişiler çalışma izninden muaftır. Bununla birlikte, mevsimlik tarım ve hayvancılık işlerinde çalışacak Geçici Koruma faydalanıcılarının çalışma izni muafiyeti başvuruları kayıtlı olunan ildeki Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğüne iletilmelidir. Bu süreçte BMMYK ortakları destek sağlamaktadır. Lütfen en yakın BMMYK ortağı ofisi ile iletişime geçiniz.

İstihdam kotası nedir? Nasıl uygulanır?

Herhangi bir işyerinde çalışan Geçici Koruma statüsündeki kişilerin sayısı Türk çalışanların sayısının en fazla yüzde onu (%10) kadar olabilir. Örneğin, 100 Türk işçinin olduğu bir işyerinde en fazla 10 Suriyeli işçi çalıştırılabilir. Bir işyerinde 10' dan az işçi çalışıyorsa veya yalnız bir Türk işçi çalıştığı durumlarda dâhi bir Suriyeli işçi istihdam edilebilir.

Mevsimlik işçilere yönelik herhangi bir istihdam kotası var mıdır?

Hayır. Şu an için mevsimlik tarım ve hayvancılık işlerinde çalışacak olan Geçici Koruma faydalanıcılarına yönelik herhangi bir istihdam kotası bulunmamaktadır.

Geçici Koruma faydalanıcısı Suriyeliler kendi işlerini kurabilirler mi?

Evet, kurabilirler. Türkiye' de yaşayan diğer vatandaşlar gibi Geçici Koruma faydalanıcısı Suriyeliler de ilgili kurumlara başvurmak ve kayıt olmak suretiyle kendi işyerlerini açabilirler. İşyeri sahiplerinin çalışma izni için şahsen başvurmaları gerekmektedir. Girişimcilik eğitimi, destek ve yeni açılan işyerlerine yönelik bir kuluçka şeklinde BMMYK tarafından sağlanan bir destek vardır. Buna ek olarak, yeni işyerlerinin kaydedilmesine yönelik olarak BMMYK ortakları vasıtasıyla destek sağlamaktadır.

Kendi işyerimi kurabilmem için faydalanabileceğim herhangi bir hibe programı var mıdır?

Evet. BMMYK ve Türkiye' deki diğer (Uluslararası) STKK' ler kısıtlı sayıda girişime hibe desteği sağlamaktadır. Söz konusu girişimcilik desteklerinden faydalanmak isteyen Suriyeliler doğrudan ilgili

kurumlara başvurabilirler.

Ayrıca Türkiye Cumhuriyeti tarafından girişimcilere yönelik teşvik programları yürütülmektedir. Gerekli bilgiye

<http://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/detay/1231/girisimcilik-destek-programi>

adresini üzerinden erişebilirsiniz.

Türkiye’deki Geçici Koruma faydalanıcısı Suriyelilere yönelik beceri geliştirme ve mesleki eğitimi imkanları nelerdir?

Geçici Koruma altındaki Suriyeliler Halk Eğitim Merkezleri tarafından sunulan Türk dili, beceri geliştirme, hobi ve meslek edindirme kurslarına ücretsiz katılım hakkına sahiptir. Halk Eğitim Merkezleri tarafından sunulan kurslara katılabilmek için Geçici Koruma kimlik kartının ibraz edilmesi gerekmektedir. Açılacak olan kurs programları Halk Eğitim Merkezleri tarafından belirlenmektedir ve talep halinde yeni kurslar açılabilir.

ÇSGB ise Geçici Koruma altındaki kişilere İŞKUR tarafından sunulan eğitim programlarına katılma hakkı tanımaktadır. Tüm programlar, Geçici Koruma faydalanıcısı Suriyelilere açıktır. Buna ek olarak BMMYK tarafından sunulan birçok imkan vardır.

Mesleki eğitimimi tamamladıktan sonra çalışabilir miyim?

Mesleki eğitim programları sayesinde edindiğiniz becerilerin, mevcut iş imkânlarının gerektirdiği şartlarla eşleşme potansiyeli vardır. Bu yoldaki ilk adım, iş bulmak için Türkiye İş Kurumu’na (İŞKUR) kayıt yaptırmaktır. Buna ek olarak, Türkiye’deki İnsan Kaynağı Danışmanlık şirketlerine başvurabilirsiniz. İŞKUR kaydı için başvurmak veya İnsan Kaynağı şirketleri ile iletişime geçmek için BMMYK ortakları size yardımcı olacaktır. İŞKUR tarafından hazırlanan aşağıdaki bağlantılar da Türkçe olarak kapsamlı bilgiler içermektedir ve Arapça versiyonu yakın zaman içinde mevcut olacaktır:

http://www.iskur.gov.tr/Portals/0/dokumanlar/isarayan/aig_prog/mek.pdf

http://www.iskur.gov.tr/Portals/0/dokumanlar/isarayan/aig_prog/ek3_mesleki_egitim_kur_slari.pdf

Türkiye’ de banka hesabı (TL veya döviz hesabı) açabilir miyim?

Aşağıdaki belgeleri ibraz etmeniz halinde bir banka hesabı açtırabilirsiniz:

- Geçerli pasaport,
- Türk makamları tarafından düzenlenen Geçici Koruma kimlik kartı.

Geçerli bir pasaportunuz yoksa, aşağıdaki belgeleri ibraz ederek banka hesabı başvurusunda bulunabilirsiniz:

- Türk makamları tarafından düzenlenen Geçici Koruma kimlik kartı,
- İkamet adresinizi gösteren bir belge veya fatura,
- Türkiye’ deki vergi makamları tarafından düzenlenen vergi numarası.

Banka başvurunuzu değerlendirecektir. Başvurunuzun kabul edimesi halinde Türk Lirası ve döviz hesabına sahip olabilirsiniz.

Türkiye’ de banka hesabı açmaya yönelik başka sorunlarla karşılaşırsanız, BMMYK ve ortaklarından danışmanlık alabilirsiniz.

Banka işlemleri ile yurt dışına para gönderebilir veya yurt dışından para alabilir miyim?

Türkiye’ de banka hesabınız olduğu sürece, Türkiye’ deki bankalarda işlemlerinizi gerçekleştirebilirsiniz.

SAĞLIK, PSİKOLOJİK, SOSYO-EKONOMİK, TIBBİ HİZMETLER VE DESTEK

Geçici Koruma altındaki tıbbi bakıma ihtiyaç duyan Suriyelilere yönelik destek hizmetleri nelerdir?

Kamplarda ve kamp alanları dışında ikamet eden Geçici Koruma altındaki (Geçici Koruma statüsünde kayıt işlemlerini tamamlayan) tüm Suriyelilerin, Sağlık Bakanlığına (SB) bağlı kuruluşlar tarafından sunulan tıbbi destek ve hizmetlerden ücretsiz olarak yararlanma hakları bulunmaktadır. Acil tıp hizmetleri ise Türkiye’ de yaşayan herkese hizmet vermektedir.

Geçici Koruma altındaki kişilere yönelik sağlık desteğine ve tıbbi desteğe ilişkin hususlar, Geçici Koruma Yönetmeliği (Madde 27) ve ilgili diğer genelelerde tanımlanmaktadır.

Temel, ikincil ve üçüncül basamak halk sağlığı hizmetlerine ilişkin masraflar, Türk vatandaşları ile eşit koşullar altında ve Sağlık Uygulama Tebliği uyarınca sağlanmaktadır.

İlgili sağlık kuruluşundan alınan sevkler ve acil durumlar dışında özel sağlık kuruluşlarından hizmet almak mümkün değildir.

Ayrıca bazı illerde, Geçici Koruma faydalanıcısı Suriyelilere yönelik Arapça konuşabilen personelleriyle hizmet sunan Göçmen Sağlığı Merkezleri (GSM) yer almaktadır. Sağlık Bakanlığı ve Dünya Sağlık Örgütüne (WHO) ait web sayfalarından GSM’ lerle ilgili daha fazla bilgi edinebilirsiniz. İstanbul’ da hizmet veren GSM’ lerin listesi için aşağıdaki adresi ziyaret ediniz:

<http://www.istanbulhalksagligi.gov.tr/kurumsal/kuruluslar/gocmen-sagligi-merkezleri>

Ayrıca BMMYK ve ortakları da ciddi sağlık sorunları olan kişilere yönelik danışmanlık ve yardım hizmetleri sunmaktadır. Dolayısıyla, BMMYK ve/veya ortaklarıyla iletişime geçebilirsiniz.

Psikolojik sorunlar yaşıyorum. Bu hususta yardım alabilir miyim?

Psikososyal destek hizmetleri Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (ASPB) tarafından ilgili kuruluşlarla işbirliği içerisinde yürütülmektedir. Eğer psikolojik desteğe ihtiyaç duyuyorsanız, lütfen ikamet ettiğiniz şehirdeki Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğüne (ASPİM) bağlı sosyal hizmet merkezlerine (SHM) başvurunuz. Fakat tüm ASPİM merkezlerinde tercüman hizmeti sunulmadığını ve bu merkezlerde psikolojik destek hizmetlerine erişim hususunda engellerle karşılaşabileceğinizi unutmayınız.

Ayrıca, ikamet ettiğiniz ilde psikolojik destek hizmeti veren aile sağlığı merkezlerine ya da devlet hastanelerine başvurabilirsiniz. Fakat dil engeli benzer şekilde bu kurumlarda da karşınıza çıkabilir.

BMMYK ortakları da psikolojik destek hizmetleri sunmakta ya da devlet kurumlarından alacağınız destek sürecinde tercüman desteği sağlamaktadır. Bu tür durumlarda, BMMYK ve/veya ortaklarıyla iletişime geçebilirsiniz.

Sağlık sorunları yaşıyorum. Türkiye’ de sağlık hizmetleri ücretiz midir?

Kamplarda ve kamp alanları dışında ikamet eden tüm Geçici Koruma faydalanıcılarının tıbbi destek ve hizmetlerden ücretsiz olarak yararlanma hakları bulunmaktadır.

Sağlık hizmetlerine nerede ve nasıl erişebilirim?

Kamplarda ve kamp alanları dışında ikamet eden, Geçici Koruma altındaki tüm Suriyelilerin kamuya açık tıbbi destek ve hizmetlerden ücretsiz olarak yararlanma hakları bulunmaktadır. Acil sağlık hizmetleri ise herkes için erişilebilirdir.

Geçici Koruma altındaki kişilere yönelik sağlık desteğine ve tıbbi desteğe ilişkin hususlar Geçici Koruma Yönetmeliğinde (Madde 27) açıkça tanımlanmaktadır. Söz konusu hizmetler Sağlık Bakanlığının idaresi ve denetimi altındaki sağlık kuruluşları tarafından sunulmaktadır.

Söz konusu yönetmeliğe göre hastalardan temel ve acil sağlık hizmetleri ile sonrasında gerçekleştirilecek olan tedavi süreçleri için katkı payı ücreti alınmamaktadır. İkincil ve üçüncül sağlık hizmetleri de aynı şekilde Sağlık Uygulama Tebliği uyarınca belirlenen yönetmelik çerçevesinde sağlanmaktadır.

Tedavi ücretleri ise Sağlık Uygulama Tebliği uyarınca belirlenen kısıtlamalara göre Genel Sağlık Sigortası faydalanıcıları için AFAD tarafından karşılanmaktadır. Sağlık hizmetlerinden yararlanmak için ilgili makamlara kayıt yaptırmak ön koşuldur.

Engelli bir birey olarak nereden yardım alabilirim?

Engelliyseniz, Türk makamları tarafından engellilere yönelik olarak sağlanan destek yardımlardan faydalanabilmek için öncelikle söz konusu engelinize ilişkin bir “sağlık kurulu raporu” almalı ve bu raporu ASPİM’ e iletmelisiniz.

Sağlık kurulu raporu alabilmek için öncelikle tam teşekküllü bir devlet hastanesine giderek engel durumunuzu ve sağlık koşullarınızı belirtmeniz gerekmektedir. Söz konusu raporlar, 15 Ağustos 2016 tarihinden itibaren ücretsiz olarak sunulmaktadır. Kayıtlı olduğunuz ve geçerli bir Geçici Koruma kimlik kartına sahip olduğunuz sürece bu raporları alabilirsiniz. Ayrıca rapor için başvurduğunuz sırada aşağıdaki belgeleri ibraz etmeniz gerekmektedir:

- GKKB kartı ve fotokopisi
- Son 6 ay içerisinde çekilmiş 5 adet biyometrik fotoğraf
- İlgili makamdan alacağınız, talebinizi belirten sevk raporu ya da dilekçe (Örneğin; ASPB tarafından sağlanan engelli bakım ödeneğine başvurabilmek için)
- Kişinin 18 yaşın altında olması veya zihinsel kapasitesinin yeterli olmaması halinde anne-baba ya da herhangi diğer bir yasal vasinin, vesayet belgesi ile birlikte ilgili hastaneye başvurusu gerekmektedir.

Sağlık kurulu raporunu edindikten sonra (ki bu süreç yaklaşık olarak 20 gün sürmektedir) engelli ödeneğinden yararlanmak üzere ASPİM – Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları' na (SYDD) başvurmalısınız.

Yaşlı bir insanım ve Türkiye' de herhangi bir kişiden destek almıyorum. Herhangi bir yardım alabilir miyim?

Eğer yaşlı bir kişiyse ve Türkiye' de aldığınız herhangi bir destek yoksa, yardım almak için ASPİM' e başvurabilirsiniz. Türk makamlarına başvuramıyorsanız gerekli danışmanlık hizmetlerini ve sağlığınızın güvence altına alınmasını sağlayacak olan işlemlerin yerine getirilmesi için BMMYK ve/veya ortakları ile de iletişime geçebilirsiniz.

Kadın, erkek, transseksüel olmam ve/veya cinsel ya da toplumsal cinsiyete ilişkin kişisel yönelimlerim nedeniyle cinsel ve/veya ekonomik ve/veya psikolojik ve/veya fiziksel şiddete maruz kaldım veya bu nedenlerden dolayı risk altındayım. Bu hususta herhangi bir destek alabilir miyim?

Bu tür bir şiddet eylemine maruz kaldığınız takdirde, ASPİM' e, ilinizde mevcutsa ŞÖNİM' lere (Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri) ya da polis, jandarma karakolları veya İl Göç İdaresi Müdürlükleri gibi size en yakın kuruluşa başvurunuz. İlgili hizmetlerden yararlanabilmek için Türk makamlarına kayıtlı olmanız gerekmektedir. Hizmetlere erişimde farklı nedenlerden dolayı sorun yaşıyorsanız (örneğin; dil engeli) gerekli sağlık hizmetleri, psikolojik destek, güvenlik/emniyet ve yasal usuller ile ilgili yardım almak üzere BMMYK ve/veya ortakları ile de iletişime geçebilirsiniz. Türkiye' de ayrıca şiddet mağdurlarının barındırıldığı kadın ve erkek sığınma evleri de bulunmaktadır.

BMMYK, Türkiye' de yer alan LGBTI Örgütleri ile işbirliği yaparak, LGBTI (Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Trans ve İntersex) bireyler için gereken desteğin en iyi şekilde sunulması amacıyla özel bir çaba sarf edecektir.

Cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddet mağduru bir çocuksanız, gereken destek ve yardımlardan yararlanabilmeniz için Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, BMMYK ve

ortakları tarafından yüksek yararları gözetilerek Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüklerine sevk edileceksiniz. Söz konusu kuruluşlar çocuğun üstün yararını gözeterek vakayı ASPİM birimlerine iletir. Çocuğun yüksek yararına ilişkin değerlendirmenin tamamlanmasının ardından gerekli adımlar atılır. Böyle bir durumla karşı karşıyaysanız ve ilgili makamların ya da BMMYK ve paydaş kuruluşlarının sizinle görüşmek için ailenizin onayını almak amacıyla ailenizle irtibata geçmesini istemiyorsanız, bu talebiniz anlayışla karşılanır. Yine de bizimle paylaşacağınız bazı bilgilerin gerekli yardımın sağlanması amacıyla uzman kişilerle paylaşılması gerekebilir.

İlgili makamlara bir şiddet olayını bildirdikten sonra ne olur?

Önceki soruda belirtilen makamlardan birisine bir şiddet olayını bildirmenizin ardından bireysel durumunuza dayalı olarak hizmetler ve destek mekanizmaları değerlendirilecek ve size sağlanacaktır.

Risk altında bir kadınsanız ve aile içi şiddet mağduruysanız, Türk makamları tarafından size destek sunulacaktır:

- Önleyici tedbirler bir hakim tarafından verilecektir ve şunları içerebilir: kolluk birimleri tarafından failin evden alınması ve kolluk birimleri tarafından failin uzaklaştırılması.
- Koruyucu tedbirler Valiler/kolluk birimleri tarafından verilecektir ve şunları içerebilir: geçici barınma (kadın sığınma evi), geçici maddi yardım, psikososyal yardım.

Cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddet mağduru bir çocuksanız, ASPİM' in yanı sıra yüksek yararınız doğrultusunda sizi ASPİM' e yönlendirecek olan BMMYK ve ortaklarına başvurabilirsiniz. Durumunuza bağlı olarak, gerekli adım atılacak ve devlet kurumlarına veya diğer hizmet sağlayıcılara uygun sevk gerçekleştirilecektir. BMMYK' nın ve ortaklarının mülakat için rızalarını almak üzere ebeveynlerinizin rızasını almasını istemiyorsanız, zira kendinizi rahat hissetmeyebilirsiniz veya ebeveynleriniz fail olabilir, bu isteğinize saygı duyacağız. Yine de, gerekli yardımı sağlayabilecek uzmanlaşmış kişiler ile bazı bilgilerinizi paylaşmamız gerekebilir.

Kötü muamele eden bir erkeğin çocuk eşiyse, mevcut yaşam düzenlemelerinizden sizi uzaklaştıracak acil adımları atmaya ve sizi zarar görmekten koruyabilecek olan Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı altındaki uygun bir tesis bulmaları için ilgili devlet makamlarına durumunuzu sevk etmeye yönelik danışma için BMMYK ve ortaklarına başvurmalısınız.

Kadın sığınma evleri, cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddet mağdurları için ne tür yardımlar sunmaktadır?

Devlet yetkililerinden bir failin tehditlerine karşı fiziksel güvenliğinizi sağlamanızı istediğinizde, bir kadın sığınma evine yerleştirileceksiniz; yani Türk makamlarının koruması altında olacaksınız.

Kadın sığınma evleri, İl Göç İdaresi Müdürlükleri koordinasyonu ve yönetimi altındadır. Kadın sığınma evleri, aşağıdaki hizmetleri sağlamaktadır;

- Barınma,
- Psikososyal yardım,
- Harçlık,
- Hukuki yardım,
- Rehberlik ve danışma.

Yerleştirilemeden önce İl Göç İdaresi Müdürlüğü personeline mevcut hizmetlere yönelik daha ayrıntılı bilgi alacaksınız.

Bu süreç sırasında çocuklarınız yanınızdaysa ve bir kadın sığınma evine yerleştirilmek üzere kabul edilerseniz, 12 yaşın üzerindeki erkek çocuklarınızın kadın sığınma evlerine kabul edilmeyeceğini ancak kaldığınız yere yakın bir kuruma yerleştirileceğini unutmayınız.

Güvenlik sorunu yaşıyorum ve yardıma ihtiyacım var.

Geçici Koruma Rejimi kapsamında, Geçici Koruma altındaki tüm Suriyeli mültecilerin korunmasından, güvenliklerinin ve emniyetlerinin sağlanmasından Türk Hükümeti sorumludur. Bu yüzden, güvenlik sorunu gibi acil bir durumla karşılaştığınızda, polis, jandarma ya da İl Göç İdaresi Müdürlükleri gibi size en yakın Türk makamına başvurmalısınız. Gerekli danışmanlık ve sevk hizmetlerinden yararlanmak için ayrıca aşağıdaki telefon numaralarını arayarak iletişime geçebilirsiniz:

- Polis İmdat: 155
- Jandarma İmdat: 156
- Göç İdaresi Genel Müdürlüğü Acil Yardım Hattı: 157
- BMMYK Türkiye Temsilciliği Mülteci Destek Hattı: 444 48 68
- Sorularınızı ayrıca TURAN@UNHCR.ORG adresine gönderebilirsiniz.

Geçici Koruma faydalanıcısı Suriyelilerin Türkiye’ de herhangi bir suç mağduru olmaları halinde destek alabilmek için başvurabilecekleri makamlar nelerdir?

Geçici Koruma altındaki tüm Suriyeli mültecilerin Türk Hükümeti tarafından sunulan koruma hizmetlerinden faydalanma hakları bulunmaktadır. Diğer bir deyişle, Türkiye’ de buldukları süre içerisinde herhangi bir suç eylemine maruz kalmaları halinde polis ya da jandarma gibi makamlara başvurarak yardım talep edebilirler. İlgili makamlarda kayıtlı olmayan Suriyeliler de polis karakollarına başvurabilir ve yardım talebinde bulunabilirler. Fakat yalnızca ilgili makamlara kayıt olduğunuz takdirde Türkiye Cumhuriyeti tarafından sunulan koruma ve destek hizmetlerinin tamamından faydalanabilirsiniz.

Geçici Koruma altındaki bir Suriyeli olarak Türkiye’ de sosyal yardımlardan yararlanabilir miyim?

Evet, faydalanabilirsiniz. Sosyal yardımlar ASPB Sosyal Yardımlarşma ve Dayanışma Vakıfları (SYDV) tarafından koordine edilmektedir. Sosyal yardımlar kapsamında sağlık, eğitim ve barınma, engellilik, dulluk vs. için düzenli aralıklarla ya da bir defaya mahsus maddi yardımlar sunulabilir. Geçici Koruma altındaki ve GKKB numaraları 99 ile başlayan Suriyeliler, Türk makamları tarafından sunulan yardımların neredeyse tamamından faydalanabilirler.

SYDV tarafından sunulan yardımların bazılarında ise belge sunmanız gerekebilir. Söz konusu yardımlar için gereken belgelerle ilgili daha fazla bilgi için lütfen bulunduğunuz ildeki SYDV temsilciliğine başvurunuz.

BMMYK, Geçici Koruma faydalanıcısı Suriyelilere yönelik herhangi bir mali destek sağlamakta mıdır?

BMMYK, özellikle kent ortamında olup artan giderlerden dolayı durumları daha da hassaslaşan mülteciler için kış desteği sağlamıştır. Söz konusu yardım desteği bankamatik kartları şeklinde sunulmuştur. Bu kartlarla ATM cihazlarından para çekilememektedir. 2016 Kasım ayından 2017 Mart ayına kadar 580,000’ in üstünde mülteci nakdi kış yardımından faydalanmıştır. Kamplarda yaşayan mültecilerin tamamı ise kışlık kıyafet, termal battaniye ve ısıtıcı. Soba yardımlarından faydalanmıştır. 2017-18 sezonu için de ayrıca kış yardım programı geliştirilecektir. BMMYK, yardımların iletileceği aileleri ortakları aracılığıyla belirlediği için bu yardımlara başvuru yapmak söz konusu değildir ve yardım kapsamına alınan kişiler bizzat bilgilendirilmektedir. Farklı mali destek olanakları ile ilgili bilgilendirmeler BMMYK tarafından yapılacaktır.

ÇOCUKLAR

Geçici koruma faydalanıcısı Suriyeli refakatsiz mülteci çocuklara ilişkin mevcut destek mekanizmaları nelerdir?

Uyruklarına bakılmaksızın Türkiye' deki tüm çocukların güvenliği 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu ile güvence altına alınmıştır. Türkiye' deki çocuklara yönelik destek ve yardım hizmetlerinin yürütülmesinden Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (ASPB) sorumludur.

Refakatsiz çocuklarla ilgili tüm işlemlerde Yüksek Yarar Değerlendirmesi yapılmalıdır.

Mevcut yasal çerçeve uyarınca, Suriyeli çocuğun ilgili makamlara kayıtlı olma şartıyla ve devletin imkân ve kapasitesinin el verdiği sürece Suriyeli refakatsiz çocukların Türk Hükümeti tarafından sağlanan uygun bakım düzenlemeleri ile eğitim ve tıbbi bakım ihtiyaçları karşılanmalıdır.

BMMYK, çocukların durumuna göre en iyi hizmetlerin belirlenmesi sürecinde ilgili makamlara yardımcı olmaya devam etmektedir. Suriyeli refakatsiz ve ailesinden ayrı düşmüş çocuklar ile ilgili vakalar BMMYK temsilciliklerine bildirilebilir ve böylelikle gerekli yardım ve hizmetlerin ulaştırılması sürecini BMMYK ve Türk makamları birlikte takip edebilir.

18 yaşın altındayım ve Türkiye' de yalnız yaşıyorum. Ne yapabilirim?

İhtiyacınıza uygun yardım ve destek hizmetlerinden faydalanmak için ASPİM ya da İl Göç İdaresi Müdürlüğü' ne başvurmalısınız. İçerisinde bulunduğunuz durumun daha iyi anlaşılabilmesi için BMMYK ve paydaş kuruluşları bir Yüksek Yarar Değerlendirmesi gerçekleştirerek de sizlere destek sağlayabilir. Söz konusu değerlendirmenin ardından size en uygun seçenek ve çözümler yine size danışılarak belirlenecektir. Ayrıca Türk makamları ve BMMYK, aile bireylerini bulmanızda size yardımcı olacak ve bulundularsa onlarla yeniden birleşmenizin uygun olup olmadığı/birleşip birleşemeyeceğinizi inceleyecektir.

Bir çocuk kurumuna ya da kamplarda çocuklara ayrılmış bir birime yerleştirildim. Fakat burada kalmak istemiyorum. Bana yardımcı olur musunuz?

Ailenizin diğer üyelerinden Türkiye' de yaşayanlar varsa ve bu kişilerle aranızdaki aile bağı kanıtlanırsa, söz konusu kişiler ASPİM temsilciliklerine başvurarak ailenin yeniden birleşimi için başvuruda bulunabilir. Yeniden birleşme işlemi, ASPİM sosyal hizmet çalışanları tarafından yapılacak olan değerlendirmenin ardından gerçekleştirilecektir.

Ailenizden hiç kimse Türkiye' de yaşamıyorsa, çocuk kurumlarına yerleştirildiyse ve yerleştirildiğiniz kurumda sorunlar yaşıyorsanız, durumu ya da endişelerinizi acilen Türk makamlarına ya da BMMYK ve/veya ortaklarına bildirmelisiniz. İlgili makamlar, durumunuzu değerlendirebilir, danışmanlık hizmeti sağlayabilir ve durumunuza uygun olan geçici bakım hizmetlerinden faydalanmanıza yardımcı olabilir.

ADLİ YARDIM

Kayıtlı bir Suriyeli olarak nereden hukuki destek/adli yardım alabilirim?

Türkiye’ de 81 il/şehir vardır ve bu şehirlerin tamamında Barolar bulunmaktadır. Geçici Koruma faydalanıcısı Suriyelilerin, karşılaştıkları ihukuki süreçlerde Barolardan adli yardım talep etme hakları bulunmaktadır. Talebiniz gereğince sizi temsil etmesi amacıyla bir avukat görevlendirilecektir.

Maddi durumunuza bağlı olarak ihukuki desteğe ilişkin masrafların tarafınızca karşılanması talep edilebilir veya avukatlık hizmetlerinden yararlanabilecek maddi imkânlara sahip olmadığınız tespit edildiği takdirde Türkiye’ deki tüm Baroların bünyesinde bulunan Adli Yardım Büroları tarafından sunulan hizmetlerden ücretsiz olarak faydalanabilirsiniz.

BMMYK ve ortakları da mülteciler için ihukuki danışmanlık sağlamaktadır ve Barolara yapacağınız başvurularınızda sizlere yardımcı olabilmektedir. Bu nedenle, kendiniz adli yardım alamazsanız, bulunduğunuz şehirlerdeki BMMYK ofisleri ya da ortaklardan yardım talep edebilir ya da telefon numaralarımız ve e-posta adreslerimiz üzerinden bize ulaşabilirsiniz.

© Emrah Gürel/ UNHCR

BMMYK' IN ROLÜ

BMMYK Türkiye, Suriyelileri kayıt altına alıyor mu?

BMMYK Türkiye Temsilciliği, Suriyelilerin kayıt işlemlerini ya da mülteci statüsü belirleme işlemlerini yürütmemektedir. Suriyelilerin koruması Geçici Koruma Rejimi ile güvence altına alınmıştır. Bu nedenle Geçici Koruma altındaki Suriyeli mültecilerin kayıtları Türk makamları tarafından yapılmaktadır.

Fakat BMMYK, özel ihtiyaçları bulunan ve ek ya da tamamlayıcı müdahalelere ihtiyaç duyan Geçici Koruma altındaki Suriyeli mültecilerin tespit edilmesinde Türk Hükümetine ve insani yardım kuruluşlarına yardımcı olmaktadır. BMMYK yetkilileri, BMMYK' ya koruma kapsamında değerlendirilmek üzere sevk edilen kişilerle irtibata geçebilir. Söz konusu değerlendirme, sığındığınız ülkedeki koruma ihtiyaçlarınız için en uygun çözümü belirlemek amacıyla gerçekleştirilmektedir. Koruma değerlendirmesi, kayıt sürecinden farklıdır.

BMMYK Türkiye Temsilciliği' nin, Geçici Koruma faydalanıcısı Suriyelilere koruma sağlanması hususundaki rolü nedir?

İlgili makamlar, BMMYK' dan teknik tavsiye sağlanması, gönüllü geri dönüşlerin izlenmesi ve bağlantılı konularda Geçici Koruma altındaki Suriyeli mültecilerin ikamet ettikleri tüm şehirlerde yardımcı olarak Geçici Koruma Rejimi desteklemesi rica etmiştir.

BMMYK, Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Gaziantep, Şanlıurfa ve Hatay şehirlerinde temsilcilikler bulundurmaktadır. BMMYK ekipleri mülteci kamplarını düzenli aralıklarla ziyaret etmekte ve kayıt, kamp yönetimi, ihtiyaçların belirlenmesi, gönüllü geri dönüş, eğitim, sağlık ve beslenme, su sanitasyonu ve alan planlaması gibi konularda teknik destek sunmaktadır.

BMMYK' nın çok işlevli gezici ekipleri kamp dışı alanlarda ülke genelinde çok sayıda Suriyelinin ikamet ettiği bölgeleri sıklıkla ziyaret etmektedir. BMMYK' nın hazır bulunması, Geçici Koruma altındaki Suriyeli mültecilere erişimi sağlamak ve AFAD, Kızılay, STK' ler/USTK' ler (Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları) ve ilgili bakanlıkların teknik destek ekipleri gibi Suriyeli mülteciler için sunulan hizmetlerde sahada aktif olarak yer alan yerel kurumlar, paydaşlar ve kuruluşlarla yakın ilişkiler tesis etmeyi amaçlamaktadır. BMMYK tarafından kamplara ve kentsel alanlara gerçekleştirilen ziyaretlerde, kamplarda ve şehirlerde ikamet eden Suriyeli mültecilerin yaşadıkları zorluklar ve gösterdikleri gelişimin tüm yönleriyle anlaşılabilmesi hedeflenmektedir. BMMYK koruma standartlarını geliştirmek ve pratik çözümler üretmek amacıyla, gözlemlediği iyi uygulama örneklerini ilgili kurum ve kuruluşlarla paylaşmak üzere kayıt altına almaktadır.

BMMYK Türkiye Temsilciliği tarafından hangi yardımlar sağlanmaktadır?

BMMYK, topraklara erişim, kayıt, belgelendirme, ihukuki danışmanlık ve şehirlerdeki mültecilerden kaynaklanan iş yoğunluğu gibi koruma faaliyetlerinde Türk Hükümeti' ne teknik tavsiye ve politika tavsiyesi sunmaktadır. BMMYK Türkiye Temsilciliği, kamp yetkililerinin ve yerel makamların koruma faaliyetlerine katkıda bulunmakta ve ilgili makamlara Suriyeli mülteci nüfusunun yoğun olduğu kamplar ve şehirlerde yaşanabilecek teknik sorunlara ilişkin pratik çözümler üretebilmeleri amacıyla destek olmaktadır.

Maddi yardımlar kapsamında ise BMMYK Türkiye Temsilciliği temel yardım malzemeleri ile birlikte çadır ve barınma malzemeleri, battaniye, branda, mutfak eşyaları, mesleki eğitim araçları ve çocuk elbiseleri gibi gıda dışı yardımlar sağlamaya devam etmektedir. BMMYK aynı zamanda, mobil kayıt merkezleri aracılığıyla kamp dışı alanlardaki kayıt işlemlerinin gerçekleştirilmesi hem kamplarda hem de kamp dışı alanlarda yaşayan mültecilere sağlık hizmetlerinin sunulmasında kullanılan mobil prefabrik kliniklerin tedarik edilmesi ve kamp alanlarındaki hijyenin sağlanması amacıyla konteynerlerin yıkanması gibi konularda Türk Hükümetine destek olmaktadır. Ayrıca engelli mülteciler için tekerlekli sandalye de tedarik edilmekte ve ulaştırılmaktadır.

BMMYK son dönemde, kamp dışı alanlarda, toplum içerisinde yaşayan Geçici Koruma altındaki Suriyeli mültecilere yönelik birçok konuda yardım ve destek hizmeti sağlayan çok sayıda toplum/çok amaçlı hizmet merkezinin kurulmasına ve finanse edilmesine destek olmuştur. Çalışma izni başvurusu desteği, iş imkanlarına ve mesleki eğitimlere erişim ve girişimcilik programları ile ilgili olarak BMMYK ve ortakları tarafından sunulan birçok imkan vardır.

BMMYK ve BMMYK ortakları tarafından sağlanan tüm hizmetler ücretsiz midir?

Evet. BMMYK ve ortakları tarafından sunulan tüm hizmetler ücretsizdir. Eğer BMMYK ya da BMMYK ortaklarının görevlileri ya da BMMYK ya da BMMYK ortakları adına çalışan herhangi üçüncü bir şahıs, sunulan hizmetler karşılığında sizden BMMYK adına para talep ederse lütfen hiçbir ödeme yapmayınız ve durumu derhal BMMYK' ya bildiriniz (Bu amaçla şikâyet kutularını kullanabilir, BMMYK destek hattını arayabilir, e-posta adresi üzerinden yazabilir ya da <http://www.unhcr.org/php/complaints.php> adresindeki formu doldurabilirsiniz).

YERLEŞTİRME

BMMYK Türkiye Temsilciliği, Geçici Koruma faydalanıcısı Suriyelilerin üçüncü ülkelere yerleştiriyor mu?

Yerleştirme ve insani kabul, iltica ülkelerindeki hassas durumdaki mültecilerin üçüncü ülkelere yerleőtirilebildiđi süreçlerdir. Hâlihazırda bazı ülkeler Suriyeli mültecileri kabul edebilecekleri bilgisini BMMYK' ya iletmiőtir. Fakat Şu an yerleştirme imkânları oldukça kısıtlıdır ve en hassas durumdaki Suriyelileri kapsamaktadır. Hassas durumdaki Suriyelilerin tamamı yerleştirme değerlendirmesine alınmamaktadır.

Yerleştirmeye uygun olan kişilerin belirlenmesi hususunda BMMYK, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü ile işbirliği içinde çalışmaktadır. Yerleştirme hususundaki nihai karar, BMMYK tarafından değeril mültecileri kabul eden ülkeler tarafından alınmaktadır.

Yerleştirme bir hak değerildir. Ayrıca başvuru üzerine yapılan bir iŐlem de değerildir. Yerleştirme, en hassas durumdaki Suriyeliler için baŐvurulacak en son çözümdür. Kısıtlı sayıdaki mültecinin bu çözüme erişimi vardır. Mülteciler yerleőtirilecekleri ülkeyi seçemezler. Yerleştirme hususundaki nihai karar, BMMYK tarafından değeril mültecileri kabul eden ülkeler tarafından alınmaktadır.

Yerleştirme sizin için kalıcı bir çözüm olarak tespit edildiyse, BMMYK yetkilileri tarafından bilgilendirileceksiniz. Yerleştirme ücretsizdir. Yerleştirme sürecine yardımcı olma iddiasıyla sizden para talep eden kişilerin eylemleri Türk yasaları uyarınca dolandırıcılık ve suç sayılmakta, söz konusu kişiler hakkında cezai yaptırımlar uygulanmaktadır.

Yerleştirme kapsamına alınmak için dolandırıcılığa başvurduğu tespit edilen mülteciler hakkında inceleme baŐlatılarak yerleştirme işlemleri dondurulacak ve/veya dosyaları yerleştirme değerlendirilmesinden çekilecektir.

Türkiye' de Geçici Koruma altındaki tüm Suriyeli mülteciler Geçici Koruma Rejimi kapsamındadır ve ilgili makamlara kayıt olmak zorundadır.

Yerleştirme için başvuru yapılabilir mi?

Yerleştirme bir hak ve başvuru üzerine yapılan bir iŐlem değerildir. Yerleştirme en hassas durumdaki Suriyeliler için baŐvurulacak en son çaredir. Yalnızca kısıtlı sayıdaki mültecinin bu çözüme erişimi vardır.

Yerleştirmeye uygun olan kişilerin belirlenmesi hususunda BMMYK, i Göç İdaresi Genel Müdürlüğü ile işbirliği içinde çalışmaktadır. Yerleştirme hususundaki nihai karar, BMMYK tarafından değeril mültecileri kabul eden ülkeler tarafından alınmaktadır.

Yerleştirme ülkeleri tarafından alınan dosyaların sınırlı sayıda olması nedeniyle mülteci statüsündeki kişilerin yerleştirilme olasılıkları kısıtlıdır.

Yerleştirme kapsamına alındığınız takdirde BMMYK tarafından bilgilendirileceksiniz.

Yerleştirme değerlendirmesi için seçilirse, hangi adımlar atılacaktır?

Yerleştirme değerlendirmesi için kişiler ve aile bireyleri BMMYK tarafından bilgilendirilecektir. BMMYK, söz konusu kişilerle bir mülâkat gerçekleştirecektir. Mülâkat sırasında tüm aile bireylerinin hazır bulunmaları, kimlik belgelerini ve ilgili diğer belgeleri yanlarında getirmeleri gerekmektedir.

Yerleştirme mülâkatının ardından mülteciler BMMYK' ın dosyaları hakkındaki değerlendirmeleri ile ilgili olarak bilgilendirileceklerdir. Gereken şartları sağlayamayan bazı yerleştirme ülkelerine sunulmayabilir. Mültecilerin yerleştirileceği ülkeler de BMMYK tarafından değerlendirilecektir. Mülteciler yerleştirme ülkesini seçemez.

Yerleştirme kapsamında şartları sağlayan mültecilerin dosyaları, durumlarına en uygun olan ülkeye sunulacaktır.

Yerleştirme ülkeleri söz konusu mültecilerle bir mülâkat gerçekleştirecektir. Mülâkat yeri ve tarihine ilişkin bilgiler BMMYK ve IOM tarafından ilgili kişi ya da kişilere iletilecektir.

Ardından yerleştirme ülkesinin hakkınızda verdiği karar şahsınıza bildirilecektir. Eğer karar olumluysa bir sonraki aşamada seyahat planları yapılacaktır.

Yerleştirme mülâkatı sonrasında ortalama bekleme süresi ne kadardır?

Yerleştirme mülâkatında da ifade edileceği gibi, mülâkata alınmış olmanız yerleştirme kapsamına alındığınız anlamına gelmez. Yerleştirme, yerleştirme ülkesinde ve söz konusu ülkedeki usullere bağlı olarak aylar ya da bir yıldan daha fazla sürebilecek uzun bir süreçtir. Lütfen BMMYK' ın (www.results.unhcr.org.tr) internet sitesindeki sonuçlar sayfasını ziyaret ediniz ve/veya BMMYK Mülteci Destek Hattını (444 48 68) arayınız.

BMMYK, yerleştirme sürecinin tüm aşamalarında sizinle iletişim halinde olacaktır.

Hâlihazırda üçüncü ülkeye yerleştirme dosyası sunulmuşsa, bu dosyaya sonradan yeni kişiler eklemek mümkün müdür?

Tüm başvuru sahiplerinin Türk makamlarında kayıtlı olmaları ve dosyalarına dâhil edilmesini istedikleri kişilerle olan bağlarını da gösteren ilgili belgeleri BMMYK' ya iletmeleri gerekmektedir. BMMYK, söz konusu belgeleri değerlendirerek sizlerle iletişime geçecek ve mevcut seçenekleri açıklayacaktır.

Yerleştirme usulleri bakımından uzun bir bekleme süresi olan bir mültecinin dosyasını hızlandırmak mümkün müdür?

Yerleştirme işlemleri kişisel durumunuz, ülkelerin usulleri gibi birtakım etkenlere bağlıdır. Türkiye' de ikamet ettiğiniz süre söz konusu işlemlerin süresini etkilemez. Eğer içerisinde bulunduğunuz şartlarda değişiklikler meydana gelirse, iletmek istediğiniz yeni bir bilgi ya da belge varsa lütfen BMMYK' yı ve ilgili Türk makamlarını bu konuda bilgilendiriniz.

Hakkınızdaki işlemleri ve dosyanızın yerleştirme statüsünü BMMYK' nın (www.results.unhcr.org.tr) internet sitesindeki sonuçlar sayfasını ziyaret ederek ve/veya BMMYK Mülteci Destek Hattını (444 48 68) arayarak öğrenebilirsiniz.

Bir mülteci, çıkış izni için gereken işlemleri nasıl takip etmelidir?

Yerleştirme dosyalarının, yerleştirme ülkeleri tarafından kabul edilmesinin ardından seyahat planları yapılacaktır. Türkiye' den ayrılan her dosya için Türk hükümetinden çıkış izni alınması için BMMYK çalışacaktır.

Ülkeden çıkış tarihiniz BMMYK tarafından bildirilecek ve İl Göç İdaresi Müdürlüğüne giderek çıkış izni talep etmeniz istenecektir. Bu süreçte herhangi bir sorunla karşılaşmanız halinde IOM (Uluslararası Göç Örgütü) acil yardım hattını arayınız. IOM yetkilileri durumu BMMYK' ya iletacaktır.

Başvurusunun yerleştirme ülkesi tarafından reddedilen bir mülteci ne yapabilir?

Yerleştirme ülkesi tarafından reddedilen tüm dosyalar BMMYK tarafından yeniden değerlendirmektedir. Dosyanızın herhangi başka bir ülkeye sunulup sunulmayacağı hususunda yeniden değerlendirme sonucu tarafınıza bildirilecektir.

Yalnızca Amerika Birleşik Devletleri (ABD) verilen olumsuz kararlar için temyize gitme hakkı sunmaktadır. Diğer yerleştirme ülkelerinin aldıkları kararlara yönelik temyiz usulü yoktur. Bu husustaki hayal kırıklığınızı anlıyoruz. Fakat kabule yönelik kararlar söz konusu ülkeler tarafından alınmaktadır ve BMMYK alınan kararları etkileme veya değiştirme yetkisine sahip değildir.

Başvurunun reddedilmesinin ardından yine de yerleştirme umudu var mıdır?

Yerleştirme yerleri sınırlı sayıdadır. Eğer mülkâta alındıysanız ve dosyanızın sunulmayacağı bildirildiyse ya da dosyanız sunulmuş fakat yerleştirileceğiniz ülke tarafından reddedilmişse dosyanızın yeniden incelenme olasılığı oldukça düşüktür.

Bazı kişilere para verdiğim takdirde başvurumun kabul edileceği söylendi. Bu doğru mudur?

Hayır, doğru değildir. Size yalan söylenmiş. Bu şekilde paranızı kaybedecek ve yerleştirilmeyeceksiniz. Bu tür tekliflerde bulunan kişiler durumunuzdan istifade etmeye çalışmaktadır. Lütfen bu kişilerden uzak durunuz. Size, BMMYK' a bağlı olduklarına dair belgeler dâhi gösterebilirler. Lütfen bu kişilere inanmayınız.

Size yardımcı olabileceklerini iddia eden kişilerle karşılaştığınız takdirde, ofislerimizdeki şikâyet kutularına yazarak, yetkili kişi veya BMMYK Mülteci Destek Hattı aracılığıyla ya da danışma hatlarını arayarak ya da BMMYK ortaklarıyla iletişime geçerek durumu bildiriniz. Bu husustaki endişeleriniz ciddiyetle ele alınmaktadır ve bilgileriniz gizli tutulacaktır.

Ayrıca yerleştirme dosyanız da bu durumdan etkilenmeyecektir. İsminizi ya da dosya numaranızı belirtmek istemediğiniz durumlarda şikâyetinizi isimsiz olarak iletebilirsiniz.

Herhangi bir dolandırıcılık eylemine karışan BMMYK personeli hakkında bildiklerinizi şikâyet kutuları ya da internet arama motorlarına "UNHCR Make a Complaint" ifadesini yazarak karşınıza çıkan web sayfası üzerinden bize bildiriniz.

BMMYK personeli ile ilgili şikâyetleriniz için:

<http://www.unhcr.org/php/complaints.php>

© Andrew McConnell/ UNHCR

AİLE İZİNİN SÜRÜLMESİ VE AİLENİN YENİDEN BİRLEŞİMİ

Aile üyelerimi kaybettim. Onları bulabilir miyim?

Aile üyelerinizi Türkiye' deyken kaybetmeniz halinde polise (Emniyet Genel Müdürlüğü, Asayiş Dairesi Başkanlığı, Kayıp ve Aranılan Şahıslar Şube Müdürlükleri) başvurmalısınız. Başvurunuz sırasında gerekli ayrıntıları bildirerek aile üyelerinizin bulunması sürecinde polise yardımcı olmanız beklenmektedir. Ayrıntılar için aşağıdaki Türkçe web sayfasını inceleyiniz:

http://www.asayis.pol.tr/Sayfalar/kayip_ve_aranan_sahislar.aspx

Ayrıca, aile üyelerinizin Türkiye' de olup olmadığına bakılmaksızın, Türkiye' nin hemen hemen her il ve ilçesinde hizmet sunan Türk Kızılayı temsilciliklerine başvurabilirsiniz.

Kızılay temsilciliklerine başvurduğunuzda sizden bir Kayıp Araştırma Talebi Formu doldurmanız istenecektir. Ayrıca Kızılay' a doğrudan e-posta ile ulaşabilirsiniz: tracing@kizilay.org.tr

Söz konusu kanallar aracılığıyla yardım alamadığınız takdirde, yardım sürecinde Türk Kızılayı ve diğer Türk makamlarıyla işbirliği içerisinde hareket eden BMMYK ve/veya ortaklarına başvurabilirsiniz.

Bazı aile üyelerim Suriye' de ya da başka bir ülkelerde. Onlarla yeniden bir araya gelebilir miyim?

- **Ailenin Türkiye' de yeniden birleştirilmesi**

Geçici Koruma Yönetmeliğine (Madde 49) göre, yurt dışında bulunan ve Türkiye' ye gelmek isteyen akrabalar (eş ve çocuklar) ile Türkiye' de ailenin yeniden birleştirilmesine yönelik başvurular, ilgili kamu kurum ve kuruluşları, uluslararası örgütler ve sivil toplum örgütleriyle işbirliği kurabilecek olan Göç İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından değerlendirilir. İlgili talepler Türkiye' de ikamet eden Geçici Koruma faydalanıcısı kişiler tarafından doğrudan Türk makamlarına iletilmelidir.

- **Türkiye dışında ailenin yeniden birleştirilmesi**

Türkiye dışında ailenin yeniden birleştirilmesine yönelik başvuru yapmak isteyen kişilerin ilgili ülkelerin büyükelçilikleriyle doğrudan iletişime geçmeleri gerekmektedir. Birçok ülkenin yasalarına göre, ailelerin yeniden birleştirilebilmesi için üçüncü ülkelerde ikamet eden aile üyelerinin buldukları yerlerdeki göç kurumlarına giderek yeniden birleştirme sürecini başlatmaları gerekmektedir. Birçok ülke ailenin yeniden birleştirilmesi kapsamında yalnızca çekirdek ailelerin (eşler ve 18 yaşın altındaki çocuklar) taleplerini kabul etmektedir.

BMMYK, gerekli bilgileri edinmenize yardımcı olmaktadır. Fakat çekirdek aile üyeleriyle farklı bir ülkede bir araya gelebilmeniz en etkili yolu ilgili büyükelçiliklere şahsen başvurmaktır.

Ailenin yeniden birleştirmesi kapsamında üçüncü ülkeler tarafından kabul edilen tüm Suriyelilerin, Türkiye' den ayrılmadan önce ilgili makamlara kayıt olmaları gerekmektedir. Aksi takdirde ülkeden çıkışlarına izin verilmeyebilir.

Örneğin; üçüncü bir ülkede ebeveynleri ikamet eden refakatsiz çocuklar gibi, BMMYK Türkiye' nin dikkatine sunulan istisnai olarak hassas durumdaki vakalarda, BMMYK Türkiye Temsilciliği, ilgili büyükelçiliklerle iletişime geçerek sürecin hızlandırılması için bütün imkânlarını seferber etmiştir ve söz konusu çocukların Türkiye' de buldukları süre içerisinde uygun bakım hizmetlerinden faydalanmalarını sağlamaktadır.

Ailenin yeniden birleştirmesine ilişkin talepleriniz için ayrıca Türk Kızılayı' na da başvurabilirsiniz.

GÖNÜLLÜ GERİ DÖNÜŞ

İstersem Suriye' ye geri dönebilir miyim?

Suriye' ye gönüllü olarak geri dönmek istiyorsanız kayıtlı bulunduğunuz şehirdeki İl Göç İdaresi Müdürlüğüne başvurmanız gerekmektedir. Geçici Koruma faydalanıcısı Suriyelilerin gönüllü geri dönüş işlemleri İl Göç İdaresi Müdürlükleri tarafından koordine edilmektedir. BMMYK, kapasitesine bağlı olarak Suriye' deki güvenlik durumu ile ilgili bilgilendirileceğiniz ve geri dönüşünüzün gönüllülüğün anlaşılması için yapılacak olan mülâkata katılım sağlayabilir.

Geçici Koruma faydalanıcısı Suriyelilerin Suriye' ye zorla gönderilemeyecekleri, bunun uluslararası hukuka aykırı olduğu unutulmamalıdır.

© Ivor Prickett/ UNHCR

MEDENİ HUKUKA İLİŞKİN HUSUSLAR

Türkiye’ de resmi olarak evlenebilir miyim? İki mültecinin ya da bir mülteci ile bir Türkiye vatandaşının evlenmek istemesi durumunda Türkiye’ de hangi yasa geçerlidir?

Türkiye’ deki mültecilerin evlilikleri ile ilgili usuller Türk Yasalarına göre gerçekleştirilir. Türk mevzuatına göre, bir Türk vatandaşı ve bir mülteci ya da iki mülteci, Türk makamlarına başvurarak evlenebilirler. Türk makamları tarafından gerçekleştirilen tüm evlilikler Türk Medeni Kanununa ve ilgili yönetmeliklere tabidir. Türk Medeni Kanununda da ifade edildiği gibi, Türkiye Cumhuriyeti yalnızca resmi evlilikleri geçerli kabul etmektedir.

Türkiye’ deki birçok mülteci dini ve/veya geleneksel yöntemlerle evlenmektedir. Türkiye’ de resmi olarak evlenmek gerekli midir?

Türkiye’ de yalnızca yetkili nikah memurları tarafından gerçekleştirilen resmi evliliklere izin verilmektedir. Evlilik süreci tarafların gereken belgeleri ikamet ettikleri ildeki nikah dairesine ibraz etmesiyle başlar. Başvurular yazılı ya da sözlü olarak yapılmalıdır. Türkiye Cumhuriyeti, resmi evlilikler dışındaki diğer tüm nikâh türlerini geçersiz saymaktadır. Resmi evlilik yapılması çiftlerin, özellikle de kadın ve çocukların yasal haklarının güvence altına alınması açısından oldukça önemlidir. İmam nikâhi olarak tabir edilen dini nikâha yalnızca resmi evliliğin ardından izin verilmektedir.

Türkiye’ deki yasal evlilik yaşı kaçtır?

Türk Medeni Kanununa göre 17 yaşını doldurmamış kişiler evlenemezler. Yani Türkiye’ de yasal evlilik yaşı 18’ dir.

Türkiye’ de 18 yaşın altında herhangi bir kişi evlenebilir mi? Eğer evlenebilirse, nasıl?

Türk Medeni Kanununda, yasal evlilik yaşı ile ilgili yalnızca birkaç istisna vardır. 16 yaşını doldurmuş kişiler mahkeme izni ve anne-baba ya da yasal vasinin rızasıyla, 17 yaşını doldurmuş kişiler ise yalnızca anne-baba ya da yasal vasinin rızasıyla evlenebilirler. Yasal evlilik yaşını (18) doldurmuş fakat cezai ehliyete sahip olmayan kişiler de ancak yasal vasilerinin rızasının alınması halinde evlenebilirler.

Yasal evlilik yaşının altındaki bireylerin gayri resmi evlilik yapması halinde Türk yasalarına göre uygulanması gereken yasal yaptırımlar var mıdır?

Çocuk yaştaki biriyle gayri resmi evlilik yapmak Türk Ceza Kanunu uyarınca ‘çocuk istismarı’ sayılmaktadır. Bu bağlamda failer Türk Ceza Kanunu uyarınca hapis cezasına

çarpıtılmaktadır. 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu' na göre devlet kurumları, sağlık ve eğitim kuruluşları ve STK' ler herhangi bir koruma riski altında olan çocukları ilgili makamlara bildirmekle yükümlüdür. Ayrıca, suç işlendiğine tanık olan herkes ilgili makamları haberdar etmekle yükümlüdür.

Türkiye' de evliliğe ilişkin diğer şartlar nelerdir?

Türk Medeni Kanunu ve yukarıda ifade edilen yaş şartı uyarınca evlenmek isteyen kişilerin aşağıdaki şartları sağlaması gerekmektedir:

Yalnızca mantıklı kararlar alabilecek düzeyde zihinsel kapasiteye sahip kişilerin evlenmelerine izin verilir. Ruh hastalıkları evliliğe engel teşkil etmektedir.

Yakın akrabalar arasında evlilik yasaktır. Bu durum aile içerisindeki kardeşleri, dayı, amca, hala, teyze ve yeğenleri, akrabalık nedeni olan evlilik sonlandırılmış olsa dahi eşlerden biri ile diğer eşin ailesinin yakın akrabalarını kapsamaktadır.

Bir evlilik bitirilmeden ikinci bir evlilik yapılamaz.

Evlad edinen kişiler evlat edindikleri çocuklarla, çocukların yakın akrabalarıyla ve eşleriyle evlilik yapamazlar.

Daha önce evlenen fakat evliliğini sonlanan bir kadın, evliliğin sonlandırılmasının üzerinden 300 gün geçmeden yeniden evlenemez. Fakat söz konusu kadın hamile olmadığına dair bir sağlık raporu alırsa yeniden evlenmesi için 300 gün bekleme şartı aranmaz.

Bazı ülkelerde çok eşliliğe izin verilmektedir. Bu durum Türkiye' de de geçerli midir?

Hayır. Türk Medeni Kanununda belirtilen evliliğe ilişkin şartlar ve nikah türleri mülteciler için de geçerlidir. Türk Medeni Kanunu çok eşliliğe izin vermez. Bu nedenle mülteciler, bir önceki evliliklerini sonlandırmadıkları takdirde yeniden evlenemezler. Çok eşlilik ve sahte evlilik gibi eylemlerde bulunan kişiler Türk Ceza Kanunu uyarınca hapis cezasına çarptırılır.

Türkiye' de evlilikler nasıl gerçekleştirilir?

Evlilikler, belediyelerin Evlendirme Dairelerinde görev yapan evlendirme memurları tarafından gerçekleştirilir. Evlenmek isteyen çiftlerin gerekli belgeleri belediyelere ibraz etmeleri gerekmektedir.

Evlenebilmek için ilgili kurumlara hangi belgeleri ibraz etmem gerekir?

Belediyelerin Evlendirme Dairelerine ibraz edilmesi gereken belgeler:

- Evlilik dilekçesi: çiftler tarafından doldurulan ve imzalanan, *evlenme beyannamesi* olarak adlandırılan dilekçe,

- Uluslararası koruma başvuru sahibi kayıt belgesi; uluslararası koruma başvuru sahibi kimlik belgesi; uluslararası koruma statü sahibi kimlik belgesi; Geçici Koruma kimlik belgesi
- Reşit olmayan ve cezai ehliyeti olmayan kişiler için, yasal temsilcilerinin rızasını belirten ve imza beyannamesi de içeren dilekçe,
- Başvuru sahiplerinin evliliğe engel teşkil edebilecek herhangi bir rahatsızlıklarının olmadığını belirten sağlık raporu,
- Dört adet fotoğraf.
- Kişilerin evli olmadıklarını gösteren bekârlık belgesi.

‘Bekârlık belgesi’ ni nasıl alabilirim?

Zulüm görme korkusuyla kendi ülkelerini terk eden kişiler olarak mültecilerden bekârlık belgesi için menşe ülkelerindeki makamlara başvurmaları istenmemektedir. Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü'nün Evlilik Yönetmeliğinin 13. Maddesi ve Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan 13 Ekim 2015 tarihli genelge uyarınca, ilgili kişiye Türk makamlarına kayıt olduğu sırada sunduğu belgelere veya gerçekleştirilen görüşmeler sırasında verdiği beyanata göre İl Göç İdaresi Müdürlükleri tarafından medeni halini gösteren bir belge verilir.

Bu belge mültecilerin beyanlarına göre hazırlanacağı için, menşe ülkemde gerçekleştirdiğim evlilikleri gizleyerek Türkiye’ de yeniden evlenirsem ne olur?

Mülteciler, Türk kanunlarına ve yönetmeliklerine uymakla yükümlüdür. Çok eşlilik ve sahte evlilik gibi eylemlerde bulunan kişiler adli sürecin ardından Türk Ceza Kanunu uyarınca hapis cezasına çarptırılır.

Türk yasalarına uygun bir şekilde evlendikten sonra ilgili kurumlara başka bir bildirimde bulunmak gerekir mi?

Nüfus Hizmetleri Kanununun 8. Maddesi, Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun 90. Maddesi ve Geçici Koruma Yönetmeliğinin 33. Maddesi uyarınca, medeni halinize ilişkin tüm değişikliklerin bulunduğunuz ildeki Nüfus Müdürlüğüne ve İl Göç İdaresi Müdürlüğüne, değişikliğin gerçekleşmesinin ardından 20 gün içerisinde bildirilmesi gerekmektedir.

Evlilik usullerine ilişkin nereden bilgi alabilirim?

Evlilik usulleriyle ilgili daha fazla bilgi alabilmek için İl Göç İdaresi Müdürlüklerine, BMMYK’ ya ve BMMYK Uygulama Ortaklarına başvurabilirsiniz.

- **Boşanma**

Birçok mülteci Türkiye' ye gelmeden önce menşe ülkelerinde ya da daha önce ikamet ettikleri ülkelerde evlilik yapmıştır. Bu kişiler Türkiye' de boşanabilir mi?

Evet. Menşe ülkelerin yasalarıyla uyumlu olarak alınan medeni hal, Türk makamları tarafından tanınmaktadır. Mültecilerin boşanma işlemleri ile ilgili olarak Türk yasaları uygulanmaktadır. Bir mülteci, Türkiye' de boşanmak istemesi halinde Türk Medeni Kanunu ile belirlenen hükümlere göre hareket etmek zorundadır.

Boşanma için gerekli usuller nelerdir? Boşanma usullerine ilişkin hukuki destek alabilir miyim?

Boşanma talebinizi belirten dilekçenizi ilgili Aile Mahkemesine ibraz etmeniz gerekmektedir. Barolara bağlı Adli Yardım Bürolarına başvurarak boşanma usullerine ilişkin hukuki yardım alabilirsiniz. Hukuki süreçlerin devamını sağlayacak maddi kaynaklara sahip olmadığınız tespit edildiği ve tarafınızca talep edildiği takdirde Baro tarafından sizi temsil etmesi için ücretsiz bir avukat görevlendirilecektir.

Menşe ülkemde yaptığım evliliği gösteren evlilik belgesine sahip olmadığım takdirde boşanma işlemlerinde sorun yaşar mıyım?

Aile mahkemeleri, boşanma başvurunuzu değerlendirebilmek amacıyla elinizdeki ilgili tüm belgeleri Mahkemeye ibraz etmenizi isteyecektir. Dolayısıyla, evlilik belgesinin yanı sıra, medeni halinizi gösteren diğer ilgili belgeleri de varsa ibraz etmeniz de gerekmektedir. Mülteciler menşe ülkelerinden ilgili belgeleri getirememiş olabileceğinden veya ülkelerindeki makamlara başvurarak yeni belge alabilme imkânları olmadığından, eğer elinizde hiçbir belge yoksa İl Göç İdaresi Müdürlükleri tarafından verilen ve kişinin medeni halini belirten belgeler destekleyici belge olarak mahkemeye ibraz edilmelidir.

Menşe ülkelerinde dini nikâh kıyan mülteciler Türkiye' de boşanabilir mi?

Mültecilerin menşe ülkelerinin yasalarıyla uyumlu olarak aldıkları medeni halleri Türk makamları tarafından tanınmaktadır. Bazı ülkelerde dini nikâhlar resmi evlilik hükmündedir. Bu ülkelerden gelen kişilerin dini nikâhları, ülkelerinde resmi nikâh hükmünde olması nedeniyle, Türkiye' de tanınacaktır. Kişinin İl Göç İdaresi Müdürlüklerinde gerçekleştirilen kayıt işlemleri sırasında beyan etmesi halinde, geçerli bir resmi belge ibraz edilemese dahi, diğer geleneksel yöntemlerle gerçekleştirilen evlilikler de Türkiye' de tanınmaktadır. Her halükarda, Türkiye' de tanınan evlilikler Türk Medeni Kanunu' nun hükümleri uyarınca feshedilecektir.

Bazı aileler kaçış sırasında birbirlerinden ayrı düşmüştür ve bazı durumlarda eşlerden biri menşe ülkede ya da üçüncü bir ülkede ikamet ediyor olabilir ya da eşlerden herhangi birinin nerede bulunduğu ile ilgili bilgilere ulaşamayabilir. Bu tür durumlarda Türkiye’ de bulunan diğer eş boşanma davası açabilir mi?

Mahkemenin boşanma kararı alabilmesi için yapılacak olan duruşmada her iki eşin de hazır bulunmaları gerekmektedir. Eşlerden birinin duruşma sırasında hazır bulunmaması halinde bir avukat tarafından temsil edilmesi gerekmektedir. Böyle bir durumda, mülteciler yine de boşanma davası açabilirler. Fakat eşlerden birinin giyabında mahkeme boşanma işlemini sonlandıramayacak ve süreç uzayacaktır.

Mahkeme boşanma kararı verdikten sonra, kararı ilgili diğer makamlara bildirmeli miyim?

Nüfus Hizmetleri Kanununun 8. Maddesi, Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun 90. Maddesi ve Geçici Koruma Yönetmeliğinin 33. Maddesi uyarınca, medeni halinize ilişkin tüm değişikliklerin bulunduğunuz ildeki Nüfus Müdürlüğüne ve İl Göç İdaresi Müdürlüğüne değişikliğin gerçekleşmesinin ardından 20 gün içerisinde bildirilmesi gerekmektedir.

Boşanma usulleri ile ilgili nereden bilgi alabilirim?

Boşanma usulleriyle ilgili daha fazla bilgi alabilmek için İl Göç İdaresi Müdürlüklerine, BMMYK Ofislerine, BMMYK Uygulama Ortaklarına ve Barolara başvurabilirsiniz.

- **Doğum kaydı**

Türkiye’ de doğan çocukların kayıt altına alınması neden önemlidir?

Doğum kaydı, mülteciler de dâhil olmak üzere, Türkiye’ deki yabancılar için bir hak ve yükümlülüktür. Ulusal yasal çerçeveye göre Türkiye’ de gerçekleşen her doğumun, doğumun gerçekleştiği yerde ya da herhangi başka bir yerde bulunan Nüfus Müdürlüklerine 30 gün içerisinde bildirilmesi gerekmektedir.

Doğum kaydı, çocuğun bir kimliğe sahip olması ve eğitim, sağlık gibi haklardan yararlanabilmesi için oldukça önemlidir. Doğum kaydı ve belgeleme olmadan, çocuklar uyruklarını kanıtlamada sorun yaşayabilir ve vatansız statüsünde değerlendirilme riskiyle karşı karşıya kalabilirler. Doğum kaydı, çocuğun yaşının kanıtlanması ve insan ticareti, çocuk işçiliği, çocuk evlilikleri, yasa dışı evlat edinme ve cinsel istismar gibi koruma risklerine karşı çocuğu korumaktadır. Doğum kaydı aynı zamanda çocuk ve ebeveynleri arasındaki akrabalık ilişkisini de kanıtlamakta ve ailenin bütünlüğünün korunmasını sağlamaktadır. Aynı zamanda, gelecekte aile üyelerinin birbirlerinden ayrı düşmeleri halinde çocuğun ailesiyle yeniden birleşmesine yardımcı olabilir.

Yeni doğan çocuğumu nasıl ve nereye kaydettirebilirim?

Türkiye’ de gerçekleşen doğumların Valiliklere bağlı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Müdürlüklerine bildirilmesi gerekmektedir. Söz konusu bildirim anne, baba ya da yasal vasi tarafından yapılmalıdır. Anne-babanın ya da yasal vasinin olmadığı durumlarda büyükanne, büyükbaba, yetişkin kardeş ya da çocuğa refakat eden diğer kişiler Nüfus Müdürlüğünü bilgilendirir. Türk kanunlarına göre söz konusu bildirim 30 gün içerisinde yapılması gerekmektedir. 30 günden sonra yapılan bildirimler para cezasına tabidir.

Doğum kaydı için Nüfus Müdürlüklerine hangi belgeleri ibraz etmeliyim?

Doğum kaydı resmi belgelerin ibraz edilmesiyle gerçekleştirilir. Fakat elinizde herhangi bir belge yoksa sözlü beyanatınız da kayıt için yeterli kabul edilmektedir. Resmi belgeler; doğum, hastanede gerçekleşiyse hastaneden alınacak olan doğum raporu, evde gerçekleşiyse doktor ya da ebeden alınacak olan resmi raporları kapsamaktadır. Söz konusu belgelerin yanı sıra, anne-babaya ait kimlik belgelerinin de (İl Göç İdaresi Müdürlükleri tarafından verilen kimlik belgelerinin) Nüfus Müdürlüklerine ibraz edilmesi gerekmektedir.

Bir Türk baba ve mülteci anneden doğan evlilik dışı çocuk için, İl Göç İdaresi Müdürlüğü tarafından kendisine verilen ve medeni halini gösteren resmi belge ile kimlik bilgilerinin yer aldığı belgenin anne tarafından ibraz edilmesi gerekmektedir.

Doğumun gerçekleştiğini İl Göç İdaresi Müdürlüklerine bildirmem yeterli değil midir?

Çocuğun Türkiye’ deki yasal statüsünü belirleyen bir kimlik belgesinin düzenlenmesi açısından doğumun İl Göç İdaresi Müdürlüğüne bildirilmesi oldukça önemlidir. Fakat doğumun yine de Nüfus Müdürlüklerine bildirilmesi gerekmektedir. Talep ettiğiniz takdirde Nüfus Müdürlüğü çocuğunuz için uluslararası geçerliliği olan bir doğum kaydı belgesi düzenleyecektir. Bu belge diğer ülkelerde de tanınmaktadır. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından verilen kimlik belgelerine, söz konusu kişinin Türkiye’ deki yasal statüsünün sona ermesinin ardından el koyulacağını unutmayınız. Bununla birlikte, aileler Türkiye’ yi terk etseler dahi doğum kayıt belgelerini yanlarında götürebilirler.

Çocuk evlilik dışı bir ilişkiden doğarsa, kayıt altına alınabilir mi?

Çocuk evlilik dışı bir ilişkiden doğsa bile doğum kaydı Nüfus Müdürlüklerinde gerçekleştirilebilir.

Türkiye’ de doğan ve Nüfus Müdürlüğüne kaydettirilen bir mülteci çocuğun doğum belgesine sahip olması çocuğun Türk vatandaşı olmasını sağlar mı?

Hayır. Doğum kaydı yaptırmak çocuğa vatandaşlık hakkı tanımaz. Doğum kayıtları ve vatandaşlık başvuruları farklı süreçlerden oluşmaktadır.

Türkiye’ de doğan bir mülteci çocuğun kaydı Nüfus Müdürlüğü’ ne yapılırsa, çocuk doğum kaydı ile birlikte Türk vatandaşlığı alacak mı?

Hayır. Doğum kaydının kendisi çocuğa vatandaşlık vermez. Doğumların kayıt altına alınma süreci, kişilerin vatandaşlık aldığı süreçten farklıdır.

Doğum kaydına ilişkin nereden bilgi alabilirim?

Doğum kayıt işlemleri ile ilgili daha fazla bilgi alabilmek için İl Göç İdaresi Müdürlüklerine, BMMYK Temsilciliklerine, BMMYK Uygulama Ortaklarına (SDGG ve İKGV) ve Nüfus Müdürlüklerine başvurabilirsiniz.

DOLANDIRICILIK EYLEMLERİ

Özel mesajlarımı, şikâyetlerimi ve geri bildirimlerimi BMMYK' ya nasıl iletebilirim?

BMMYK' ya iletmek istediğiniz bilgiler varsa, söz konusu bilgiyi içeren bir mektup yazarak BMMYK ve ortaklarının ofislerinde bulunan geri bildirim ve şikâyet kutularına bırakabilirsiniz. Mektupta isminizin yer alması zorunlu değildir. Geri bildirim kutularına erişim izni yalnızca ilgili BMMYK personeline verilmektedir. Bu kutular ilgili BMMYK personeli tarafından düzenli aralıklarla açılmakta ve sizlerden alınan geri bildirimler incelenerek gerekli müdahaleler gerçekleştirilmektedir.

Herhangi bir bilgi, mesajı, şikâyeti ve geribildirimini e-posta, doğrudan kapı danışması ve/veya bu belgede sunulan telefon danışma hatları ile de BMMYK' ya iletebilirsiniz.

Geri bildirim ya da şikâyetiniz; içerisinde bulunduğunuz durumla, dolandırıcılık eylemleriyle ya da size veya herhangi başka bir şahsa karşı gerçekleştirilen eylemlerle, BMMYK ve/veya paydaş kuruluşlarının davranışlarıyla ve/veya BMMYK' a bildirmek istediğiniz diğer tüm konularla ilgili olabilir.

Şikâyetinizi, gizlilik esasına dayalı faks numarasına (+41 22 739 7380), telefon hattına (+41 22 739 8844) veya e-postayla (inspector@unhcr.org) göndererek BMMYK Genel Merkezi, Başmüfettiş Ofisi' ne de iletebilirsiniz.

© Monique Jaques/ UNHCR

DİĞER HUSUSLAR

Tercüman desteğine ihtiyacım var. Ne yapmalıyım?

Bazı sağlık kurumlarında ve İl Göç İdaresi Müdürlüklerinde Arapça konuşabilen personeller bulunmaktadır. Fakat söz konusu personellerin sayısı Türkiye' deki Suriyelilerin ihtiyaçlarını karşılamada yeterli olmayabilir. Bu nedenle acil durumlarda BMMYK ve/veya ortakları size acil bir ihtiyacınız konusunda yardımcı olabilir. Ayrıca size tercüman desteği sağlayabilecek çeşitli STK' lere de başvurabilirsiniz.

Sahip olduğum haklara ve yardımlara ilişkin nereden daha fazla bilgi alabilirim?

- Türkiye' nin her yerinden ulaşılabilen BMMYK danışma hattı:
4444868
- Ayrıca Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün danışma hattı olan Alo **157'** yi de arayabilirsiniz (Arapça konuşabilen personeller bulunmaktadır).
- BMMYK Türkiye Temsilciliğine ait telefon numaraları:
 - **(+90312) 405 80 66** (Genel danışma hattı) – Koruma ile ilgili sorularınız içindir.
 - **(+90312) 405 81 27** (Suriyeliler hattı) – Koruma ile ilgili sorularınız içindir. (Her gün 10:00 ile 17:30 saatleri arasında hizmet vermektedir)
 - **(+90312) 409 7006** (Sosyal danışma hattı) – Türkiye' de bulunduğunuz süre içerisinde refahınıza ilişkin sorulara yönelik hizmet sunmaktadır.
 - **(+90312) 409 7005** (Danışma hattı) – Gönüllü geri dönüş ya da yerleştirme hakkında sorularınız içindir. BMMYK' a kayıtlı bir dosyanız bulunuyorsa, dosyanızı ayrıca <http://sonuclar.unhcr.org.tr> ya da <http://results.unhcr.org.tr> adreslerinden de takip edebilirsiniz. (Her hafta Perşembe günü 15:00-16:00 saatleri arasında hizmet sunmaktadır)

Sorularınızı ayrıca TURAN@unhcr.org e-posta adresine de iletebilirsiniz.

Size yardımcı olabilecek diğer telefon numaraları:

- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (risk altındaki kadın ve çocuklar, yaşlılar, engelli kişiler, LGBTI vb. kişilere hizmet sunmaktadır) Çağrı Merkezi: **183** (Arapça seçeneği mevcuttur)
- Sağlık Bakanlığı Çağrı Merkezi: Alo **184**
- Polis: **155**
- Jandarma: **156**
- Sağlık Bakanlığı: **444 4728** (Türkçe, İngilizce ve Arapça)

İlgili haklar, hizmetler ve yardımlar için bulunduğunuz ilde hizmet veren BMMYK ortaklarıyla da iletişime geçebilirsiniz.

© Emrah Gürel/ UNHCR